ROK VII WARSZAWA, PAŹDZIERNIK-LISTOPAD 1938 R. Nr 4-5

FARMACJA WSPÓŁCZESNA

CZASOPISMO

POŚWIĘCONE NAUKOWYM, ZAWODOWYM I SPOŁECZNYM ZAGADNIENIOM FARMACJI.
ŁĄCZNIE Z DODATKIEM NAUKOWYM p. n. „ACTA POLONIAE PHARMACEUTICA"
ORGAN STOWARZYSZENIA „NOWA FARMACJA"
KOMITET REDAKCYJNY STANOWI ZARZĄD STOWARZYSZENIA

REDAKTOR NACZELNY mgr KORNEL PIOTROWSKI
REDAKTOR ADMINISTR. mgr JAN STĘPIEŃ

Należność za prenum. prosimy wpłacać na kon. czek. P.K.O. 24.600 Właśc. konta Stow. „Nowa Farmacja" z zaznaczeniem „FARMACJA WSPÓŁCZESNA„ Prenumerata roczna łącznie z dodatkiem naukowym „Acta Poloniae Pharmaceutica" 8 zł.; — dla członków N. F. 4 zł.; — numer pojedyńczy zł. 1.50 — z dodatkiem naukowym zł. 2.25.

Rękopisy winny być pisane czytelnie na jednej stronie arkusza z 5-cio cm. marginesem. Rękopisów redakcja nie zwraca. Przedruk artykułów w części lub w całości bez porozumienia się z redakcją — wzbroniony.

206

RODAKOM Z ZA OLZY.

Z uczuciem dumy i radości cały Naród Polski powitał fakt powrotu do Macierzy bezspornie polskiej Ziemi Zaolzańskiej.

Radość nasza jest tym głębsza i większa, że Rodacy z za Olzy po bohatersku trwali na posterunku polskości w ciężkich dniach panoszenia się przemocy.

Cześć Im za to i chwała!

Witamy Ich wszystkich w gronie wielkiej rodziny Polski jako swych najmilszych Braci!

Dr inż. EUGENIUSZ WERTYPOROCH

WITAMINY

(dokończenie)

Witamina E.

Witamina przeciwbezpłodnościowa (rozrodcza).

W przeciwieństwie do innych witamin, znamy dotychczas b. mało o znaczeniu witaminy E dla ludzi.

W razie braku tej witaminy zauważono u szczurków męskich i żeńskich przeszkody w rozmnażaniu[131]), poronienie nawykowe, brak plemników. Przez podanie kiełków z pszenicy, siana i lucerny, żółtka z jaj ustępują zjawiska awitaminozy E. Według *Evansa* szczurki potrzebują dodatku witaminy E, natomiast ludzie pobierają dostateczną ilość tej witaminy z pożywieniem, albo organizm ludzki jest zdolny ją sam tworzyć. W krwi zdrowych ciężarnych kobiet znajduje się dużo witaminy E.

Oznaczanie witaminy E w odczynie zapobiegawczym odbywa się wlg *Evansa* na szczurkach. 4 samiczki zamykamy z jednym samcem (35—45 gr) w jednej klatce. Dwie grupy dostają witaminę E, dwie inne trzymamy na diecie*) bez witaminy E (negatywna kontrola), jeszcze dwie grupy dostają oznaczoną ilość standartu. Czynna dawka musi powstrzymać zjawiska bezpłodności resorpcyjnej (Resorptionssterilität).

Czynne wyciągi zawierające witaminę E. przyrządził pierwszy *Evans*[132]) jeszcze w r. 1927. Bliższe dane o chem. budowie pochodzą dopiero z r. 1936. W tabliczce podane ilości różnych środków pożywienia potrzebne dla szczurka w odczynie zapobiegawczym:

Jarzyny świeże (sałata)	2,5	gr
Jarzyny suszone (sałata)	0,25	gr
Olej z suszonych jarzyn	23	mg
Suche kiełki pszeniczne	250	mg
Olej z kiełków pszenicz	75	mg
Drożdże (prawie niecz.)	5	gr
Żółtko z jaj	1/3	żółtka

Wątroba } zawierają
Świński smalec } Witaminę E

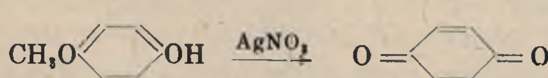
[131]) **Hill i Burdet** Nature (London) **2**, 540 (1932) zauważył, że pszczoły dodają do pożywienia poczwarki królowej witaminę E; poczwarki robotnic tej witaminy nie dostają.

*) Dieta wlg **Ewansa** i **Burra** Nr 326 składa się z 35 cz. skrobi kukurydzy, 20 cz. kazeiny, 3,5 cz. mieszanki soli wlg **Mc Colluma** Nr 185, 15 cz. drożdży, 15 cz. smalcu świńskiego i 3,5 cz. tranu wątrobianego z dodatkiem mleka dla zwierząt ciężarnych. Na tej diecie występowała u samiczek jałowość resorpcyjna w pierwszej a najpóźniej w drugiej ciąży.

[132]) **Evans i Burr** J. amer. med. Assoc. **88**, 1462 (1927): **89**, 1587 (1927), por. **Olcot Matil** J. of. biol. Chem. **104**, 426 (1934).

H. M. Evans[133]) i współpr. wyizolowali w r. 1936 z części niezmydlonej oleju z kiełków pszenicy i oleju z nasion bawełny alkohol, który nazwali α- *tokoferolem*, posiadający u szczurków czynność w ilości 3 mg na dzień. Jest to brunatno czerwony olej, który destyluje bez rozkładu przy 200—225°$_{0,1}$ mm. Daje krystaliczny alofanat op. t. 158—160°, p. nitrofenylouretan op. t. 129—131°, wykazuje charakterystyczne widmo adsorbcyjne z maksimum przy 2980Å. Wzór chem. $C_{29}H_{59}O_2$. Oprócz tego alkoholu wyizolowali inni badacze drugi alkohol o tym samym składzie chem., czynny w dawce 8 mg/dzien. *Emerson*[134]) nazwał go β-tokoferolem, *John*[135]) kumotokoferolem, a *P. Karrer*[136]) neotokoferolem. Oprócz tych czynnych składników, zawiera część niezmydlona oleju z kiełków pszenicy steryny i im podobne związki[137]) .

Oczyszczanie witaminy E od bardzo licznych balastów przeprowadzono przy pomocy analizy chromatograficznej (*Evans*, *Emerson*, *Karrer*). Po wywołaniu chromatogramu i rozdzieleniu poszczególnych warstw oddzielono α , β i neotokoferol (*P. Karrer*). Przy pyrolizie α-tokoferolu otrzymał *Fernholz*[138]) przy temp. 350°C małe ilości durohydrochinonu; analogicznie otrzymał *John* z kumo-tokoferolu 3—5% pseudokumolhydrochinonu. Z tego wywnioskował John, że kumotokoferol jest jedno eterem pseudokumolhydrochinonu, przyczem zestryfikowana reszta ma izocykliczny charakter, α- tokoferol byłby tym samym wyższym homologem. Przeciw tej prostej budowie mówią różne fakty. Alofanat jedno eteru fitolu z durohydrochinonem (A) wykazuje zupełnie inne widmo adsorpcyjne jak α i β-tokoferol. W przeciwieństwie do α i β- tokoferolu nie redukuje (A) roztworu azotanu srebra. Jeżeli α - tokoferol byłby eterem durohydrochinonu, musiałby dać przy utlenieniu z Ag NO_3 durochinon i resztę z C_{19}.

W rzeczywistości daje α- tokoferol mieszaninę ciał, które zawierają prawie tyle C atomów jak α- tokoferol. Podobnie działa HI na α - tokoferol dając węglowodór $C_{29}H_{56}$, natomiast z eteru durohydrochinonu musiałby powstać durohydrochinon wzgl. jego pochodna i alifatyczny wzgl.

---

[133]) H. M. Evans, O. H. Emerson i S. A. Emerson J. biol. Chem. 113, 319 (1936).

[134]) Emerson, Emerson, Ali Mohammed i Evans J. biol. Chem. 122, 99 (1937).

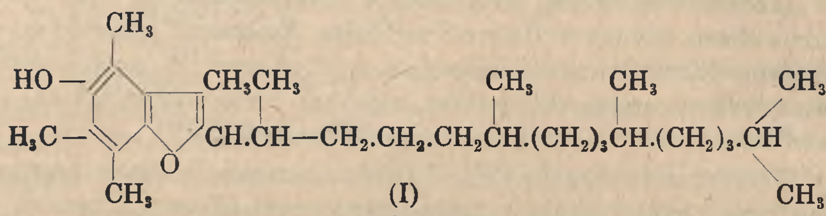
[135]) John, Hoppe Seyler 250, 11 (1937).

[136]) O. Karrer, H. Salomon i H. Fritsche Helv. 21, 309 (1938).

[137]) P. Karrer i H. Salomon Helv. 20, 424 (1937); 20, 1422 (1937).

[138]) J. Amer. Soc. 59, 1154 (1937).

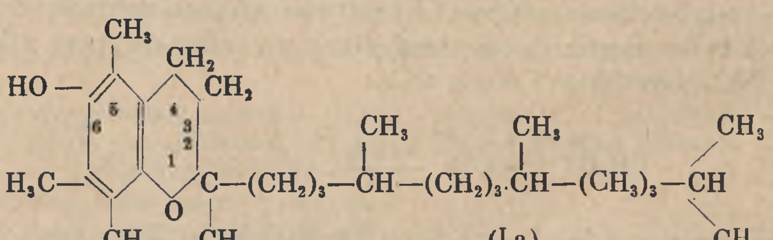
monocykliczny węglowodór. Na podstawie tych danych *P. Karrer*[139]) twierdzi, że tokoferole są pochodnymi 2 alkylo 5 oksykumaranu, przyczem alifatyczny łańcuch jest związany z węglem. Ten łańcuch może powstać z resztek izoprenowych, gdyż w neotokoferolu wykazał *Karrer* 6 reszt ($C\text{-}CH_3$). Wzór chem. podany przez *P. Karrera* jako pochodna kumaranowa (I).

(I)

α—tokoferol

F. Bergel, A. R. Todd i Work[140]) otrzymali przy utlenianiu β-tokoferolu alkalicznym $KMnO_4$, eter p. fenylofenacylowy o p. t. 84°. Oni uważają α- i β tokoferol pochodnymi chromanu lub kumaranu. *Fernholz*[141]) otrzymał przy utlenianiu α- tokoferolu aceton, dwuacetyl, dwumetylomalonowy kwas $C_{16}H_{32}O_2$, lakton $C_{21}H_{50}O_2$, keton $C_{18}H_{55}O$. Termiczny rozkład daje durohydrochinon. Według znanych danych podaje *Fernholz* wzór α- tokoferolu, jako pochodną chromanową (Ia).

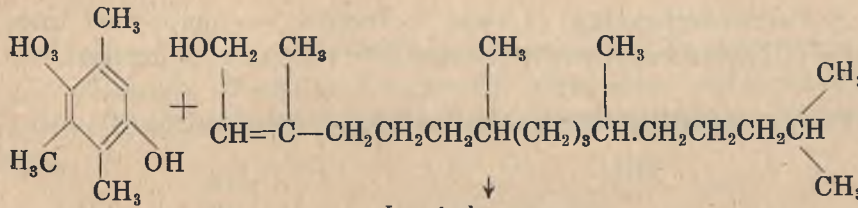
(I a)

α—tokoferol

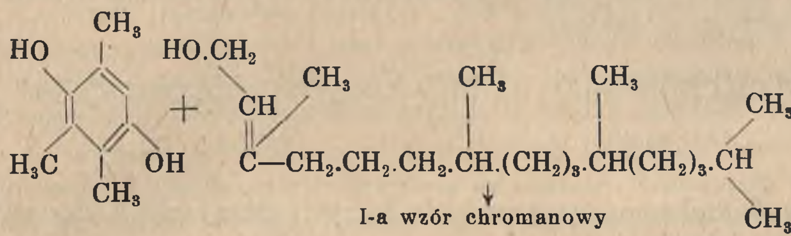
W dalszej swojej pracy podaje *P. Karrer* [Helv, 21, 520 (1938)], że obydwie formy witaminy E mogą powstać przez kondensację trójmetylohydrochinonu z fitolem, jak wskazują wzory chemiczne:

———————

139) Helv. **21**, 309 (1938).
140) J. Chem. Soc. London **1938**, 253.
141) J. Amer. Chem. Soc. **60**, 700 (1938).

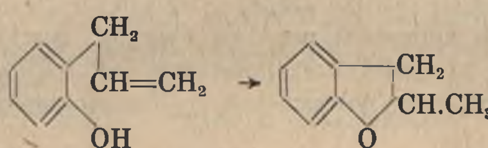

I wzór kumaranowy

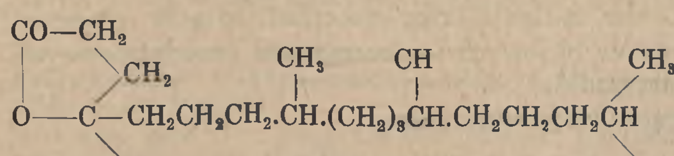
I-a wzór chromanowy

Autorzy uważają jednak wzór I za pewniejszy, gdyż oksy-allylobenzol i połączenia analogiczne dają przy zwarciu pierścienia pochodne kumaranu:

Należy przypuszczać, że reakcja przebiega podobnie przy zwarciu pierścienia przy trójmetylofitylohydrochinonie. Dalej zachowuje się otrzymany syntetycznie przez *Karrera* 2 metylo 5 - oksykumaran (substancja modelowa witaminy E) podobnie jak witamina E, dając podobne smugi adsorbcyjne w widmie pozafiołkowym i redukując roztwór azotanu srebrowego w metanolu.

Lakton (II) otrzymany przez *Fernholza* przez utlenienie witaminy E nie może być też dowodem, że α - tokoferol ma formę chromanową, gdyż jest wiadomym, że β - oksykwasy przechodzą b. łatwo pod wpływem kwasów lub ogrzewania w γ - laktony (przykład III i IV).

(II)

lakton

A. Pospiechoff podaje, że kwas α- metylo β - izopropyloetylenomleczny (III) przechodzi pod wpływem 20% H_2SO_4 w γ - heptylakton:

$$(CH_3)_2CH.CHOH.CH(CH_3)COOH \rightarrow (CH_3)_2C.CH_2CH(CH_3)\,CO$$

(III) $\qquad$ └———O———┘

Kwas α- metylo β- izobutylo - etylenomleczny (IV) laktonizuje się wlg. *W. Raichsteina* na γ - lakton:

$$(CH_3)_2.CH.CH_2CHOH\,CH(CH_3)COOH \rightarrow (CH_3)_2CH.CH.CH_2CH(CH_3).CO$$

(IV) $\qquad$ └———O———┘

Kwas β- izokapronowy przechodzi już przy destylacji (*L. Braun*) w γ- izokaprolakton.

P. Karrer otrzymał syntetycznie z trójmetylohydrochinonu i bromku fitolu połączenie I wzgl. Ia. Po chromatograficznym oczyszczeniu produktu kondensacji otrzymał witaminę E jak jasno żółty olej, który dawał krystaliczny alofanat i 2,4-dwunitrobenzoesan. Punkty topliwości tych połączeń różnią się o kilka stopni od pochodnych z naturalnej witaminy E — jednak zmieszane nie dają depresji punktu topliwości. *P. Karrer* wykazał, że syntetyczne połączenie jest (dl) α - tokoferolem i daje się rozszczepić przy pomocy kw. d - bromokamforowego (*Helv 21*, 820 (1938).

Definitywnie mogą rozstrzygnąć o wzorze tokoferoli badania fizyko - chemiczne i synteza.

F. v. Werder i R. Moll [*Hoppe Seyler 254* 39 (1938)] podają, że produkt kondensacji *P. Karrera* z trójmetylohydrochinonu i bromku fitolu jest czynny jak witamina E. Oni otrzymali też połączenia durochinonu z resztkami alifatycznymi (np. butylową, heksylową, heptylową i in.) i przekonali się, że połączenia te są czynne u zwierząt jako witamina E. Jest to dowodem, że witamina E posiada bardzo małą specyficzność i że mogą istnieć różne ciała o czynności witaminy E.

Nie znamy jeszcze dokładniej działania fizjologicznego witaminy E u ludzi. Doświadczenia w terapii są jednak bardzo zachęcające i należy się spodziewać użycia witaminy E w lecznictwie[142]). Różni badacze *C. Müller*, *Geller*, *Adler*, *Bölting* stwierdzili związek witaminy E z produkcją hormonów płciowych i z hormonami gonadotropowymi przedniego płata przysadki.

Preparatów krajowych niema.

---

[142]) Med. Lit. Klin. Wchschft. **1935**, 1093; **1936**, 1545; **Grandet**, Hippokrates str. 441. „Über Weizenkeimöl".

Witamina F.

Brak tej witaminy wywołuje u szczurów choroby skóry i zaburzenia w płodności. Witaminą F są kwasy tłuszczowe nienasycone, kw. linolowy i kw. linolenowy. Źródłem naturalnym są tłuszcze npr. smalec, masło.

Witamina H.

Jeżeli szczurkom podawać przez dłuższy czas dietę (głównie) białkową, wtedy po 1—2 mies. występują objawy chorobowe, wypadanie sierści, zapalenia skóry. Po dodaniu do pożywienia ekstraktów z wątroby, drożdży lub mleka ustępują b. prędko zjawiska chorobowe.

Witamina H znajduje się w drożdżach, kartoflach i serze. Można ją otrzymać z nich przez hydrolizę w autoktawie. Rozpuszcza się w wodzie, jest trwałą na temp., kwasy i ługi. Toksyczności nie posiada.

Jej znaczenie dla ludzi nie jest jeszcze znane[143]).

Witamina I (C_2).

Rozpoznana przez v. *Eulera* na morskich świnkach. Działa przeciw zapaleniu płuc. Znajduje się w soku cytryn, w owocach czarnego bzu (Holunder) i w czarnych porzeczkach. Dodanie tej witaminy do pokarmu robi świnki morskie odpornymi na sztuczne zakażenia kulturami pneumokoków.

Chemiczna budowa i własności fiziologiczne witaminy I nie są bliżej znane[144]).

Witamina K.

Witamina przeciwhemoragiczna.

Na specjalnej diecie występują u młodych kurcząt krwawienia i chorobowe zmiany na błonach śluzowych nosa. Ekstrakt ze świńskiej wątroby, pomidorów, kapusty leczą b. prędko obiawy choroby. Witamina K jest rozpuszczalna w tłuszczach. Budowa chemiczna tej witaminy nie jest znana. Awitaminoza K u ludzi nieznana[145]).

Witamina P.

Rusznyak i *A. Szent Györgyj* dalej *Armentano*, *Bentsath i Béres* wykazali, że flavanony owoców rodzaju Citrus jak cytryna, grapefruity

---

[143]) **György**, Handb. d. Kinderkrankheit. **1935**, 10, 45. Dermat. Wchschft. **103**, 1376 (1936); C 1937 II 257.

[144]) Naturwiss. **1934**, 777; Ż. Hyg. **116**, 67a (1935); **117**, 684 (1936).

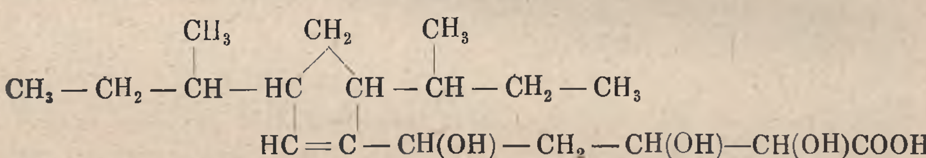
[145]) **Dam**: Broch. J. **28**, 1355 (1934); **29**, 1273 (1935) **Schonheyder**, Kopenhagen 1936 Verlag Busk. Angew. Ch. **50**, 807 (1937).

nadają się dobrze do leczenia przypadków krwiotocznego zapalenia kłębuszkowego nerek różnej etiologii. Mieszaninę flavanonów nazwali wyżej podani badacze cytryną (citrin) (witaminą P). Terapeutyczna dawka dzienna dla ludzi wynosi 50 mg cytryny.

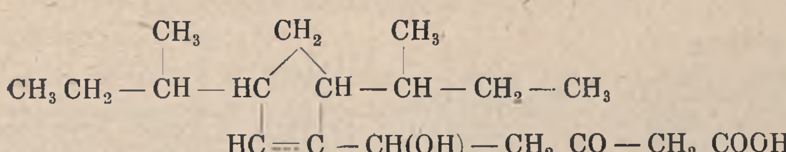
Krótko podam jeszcze przegląd związków chemicznych, które spełniają u roślin podobne funkcje jak hormony i witaminy u ludzi[146]), są to t. zw. **ciała wzrostowe** — ***fitohormony.***

Roślina rośnie w pierwszym rzędzie przez podział komórek (roślinne mikro organizmy także i zwierzęta). U wyższych roślin może odbywać się wzrost oprócz podziału komórek, także przez wyciągnięcie komórek. Dla obydwóch tych możliwości posiada roślina odpowiednie fitohormony.

1) *Fitohormony dla wyciągnięcia komórek* (Zellstreckung) są *auksyna - a, auksyna - b i heteroauksyny. F. Kögl*[147]) wyizolował auksyny w stanie krystalicznym ze słodu, z oleju kukurydzy, z drożdży i z moczu. Przy pomocy odbudowy ustalił *F. Kögl* wzory chemiczne obydwu auksyn, które są ze sobą blizko spokrewnione:

auksyna — a

auksyna — b

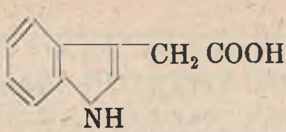
Oprócz auksyn występują u roślin połączenia chemiczne zupełnie inne, które jednak działają tak samo (o połowę słabiej). Są to t. zw. heteroauksyny i kwas β-indolylooctowy i kwas β-indolylopropionowy:

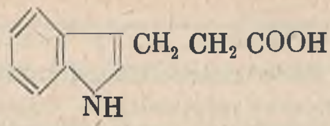
---

146) Niektóre witaminy mają też wpływ na rośliny, jak wykazał **F. Kögl** i **A. J. Hangen Smit** (Hoppe Seyler **243,** 209/1936) wpływ witaminy B_1 na wzrost korzeni u roślin. Z hormonów znaleziono u oestronu dodatni wpływ na rozwój kwiatów.

147) **F, Kögl** wykazał jednak, że w rozwijających się listkach traw na których badamy auksyny) znajduje się tylko auksyna — a.

F. Kögl i **A. J. Haagen-Smit**; Hoppe Seiler **243,** 209 (1936) B. **68,** A. 16 (1935).

i

Fitohormony dla podziału komórek.

Ciała te nazwał *F. Kögl*[148]) biosem I, II i III. Były one już dawniej znane, lecz dopiero w ostatnich latach badania nad nimi zrobiły większe postępy. Bios I jest identyczny z meso - inozytem (sześciooksy cykloheksan) i *F. Kögl* otrzymał go z roślin w stanie krystalicznym. Bios II t. zw. biotyna jest b. szeroko rozpowszechniona w świecie zwierzęcym i roślinnym; jej czynność potęguje bios I, a także nie znany jeszcze bliżej bios III. Czynność biotyny jest bardzo duża: 1/25000 γ ($1 \gamma = 0{,}001$ mg) biotyny jest w stanie pobudzić komórki 240 γ drożdży do wzrostu o 100%. 1 mg biotyny można zupełnie łatwo wykazać w 40000 litr. płynu. Chem. budowa tego związku nie jest dokładnie znana. Z najlepszego surowca z suszonych żółtek jaj otrzymał *Kögl* z 250 kg zaledwie 1,1 mg kryształków biotyny. Prawdopodobnie jest to ciało o małej drobinie zawierające azot.

Na zakończenie dodam kilka ogólnych uwag o witaminach. Witaminy nie są specyficznie działającymi ciałami, gdyż ich (sztucznie otrzymane) pochodne są też czynne. Współdziałanie poszczególnych witamin nie jest jeszcze dokładniej wyświetlone[149]) ; ważnym jest doprowadzenie dla organizmu wszystkich potrzebnych witamin w odpowiednim stosunku. Np. nadmierne podanie witaminy A i D (tran) może wywołać sztucznie względną awitaminozę C. Jeszcze na początku badań nad witaminami przypuszczano, że istnieje związek pomiędzy witaminami a chorobami zakaźnymi. Okazało się, że istotnie witamina A chroni nabłonek, a zastrzyki C (dożylne) pobudzają krew do wytwarzania przeciwciał, działając w ten sposób przeciwinfekcyjnie[150]).

Istnieje też pewny stosunek pomiędzy witaminami i hormonami np. przy nadczynności tarczycy wzmaga się zapotrzebowanie organizmu na witaminy. Między tarczycą a witaminą A istnieje pewny antagonizm[151]), podobnie między tarczycą a witaminą D. Natomiast pomiędzy przytarczyczką a witaminą D jest relacja synergiczna. Te zagadnienia są

---

148) **F Kögl i B. Tönnis** Hoppe Seyler **242**, 43 (1936).

149) Z. Vitaminforschung 1933 Bd. **2**, **266** Bd. **3**., 268 (1934); „Die Ernährung" Bd. **1**, 26 (1936).

150) Z. Hyg. **117** 684 (1936) Z. Immunforschung **88**, 482, 495 (1936).

151) Med. Klin. **1936** 27.

b. mało wyjaśnione, tak że znajdujemy się teraz dopiero w stadium zbierania materiałów doświadczalnych.

Witaminy odgrywają b. ważną rolę w pożywieniu ludzi[152]) i są dla normalnego funkcjonowania organizmu koniecznie potrzebne.

Uwaga: W Berichtach der deutsch. Chemischen Gesellschaft z maja (B. **71** 1119 1938) podaje **R. Kuhn G. Wendt** że wyizolowali z drożdży **aderminę**, witaminę B_6 w kryst. postaci chlorowodorek ma p. t. 204—205°C. Równocześnie za nimi **J. C. Keresztesy J. S. Stevens** wyodrębnili tą samą witaminę B_6 z otrębów ryżu. por. **Akiyoshi Ichiba i Kimiyo Michi** (C. **1938** II 1782) podają wzór $C_8H_{12}O_3NCl$ p. t. 202 — 204°

---

[152]) Entwertung unserer Lebensmittel, Steinkopff, Dresden 1936. „Die Zubereitung der Gemüse“ ”Sommerobst wird eingemacht“ Beyer, Leipzig 1935.

A. LING

SULFANILAMIDY I ICH WARTOŚĆ W CHEMIOTERAPII ZAKAŻEŃ PACIORKOWCOWYCH I INNYCH.

(dokończenie)

Hipoteza działania.

Jak dowiedli autorzy francuscy: Fourneau, Trefouel, Nitti i Bovet, a również autorzy amerykańscy i angielscy: Colebrook i Kenny, Buttle, Gray i Stephenson związki tej grupy zawdzięczają swe działanie przeciwbateryjne jedynie p-aminofenylosulfamidowi, który autorzy określają jako „biologicznie czynny“ albo „czynne jądro drobiny“.

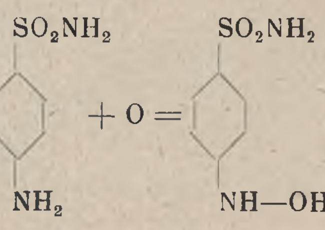
Na potwierdzenie swych doświadczeń autorzy przytoczyli cały szereg argumentów chemicznych i biologicznych, a mianowicie; najdrobniejsza zmiana w budowie chemicznej, pociąga za sobą osłabienie działania specyficznego i że wykrywano zawsze p-aminofenylosulfamid we krwi i moczu u osobników, bez względu na to czy podawano im czysty p-aminofenylosulfamid czy też jakąkolwiekbądź barwną lub bezbarwną jego pochodną.

Ponieważ wszystkie związki złożone tej grupy rozpadają się w organizmie — to hipotezę działania odnoszą autorzy tylko do czynnego ich produktu rozpadu, bądź do wyodrębnionego jądra czynnego, które w swej czystej postaci zostało wprowadzone do organizmu.

Skomplikowany mechanizm działania p-aminofenylosulfamidu polega — zdaniem badaczy — na wzmaganiu sił obronnych ustroju przez zahamowanie zdolności paciorkowców do wytwarzania otoczki ochronnej przeciw atakującym ich fagocytom.

Poza tym p-aminofenylosulfamid zobojętnia jady wydzielane przez drobnoustroje a mianowicie leukocydynę i hemolizynę.

Według hipotezy podanej przez Mayer'a p-aminofenylosulfamid (1162 F) ulega utlenieniu się we krwi, tworząc hydroksylopochodną w myśl równania, która działa in statu nascendi bezpośrednio na drobnoustroje. Pochodna ta jest nie trwała i dotąd nie udało się wykazać jej obecności we krwi.

Zakres wskazań.

Sulfamidochryzoidyna jako Rubiazol zostaje wypróbowana przez Meyera - Heyne w klinice Lemiera w Paryżu, a w klinikach niemieckich jako Prontosil przez Schreussa, Klee i Römera.

Autorzy ci zgodnie podkreślili specyficzne działanie tego związku na zakażenie paciorkowcowe, zwłaszcza przy róży zarówno u dorosłych jak i u dzieci.

Spostrzeżenia dalsze Imhausera, Schreussa, Puschla, Gmelina, Landaua, Lamperta i Kremera oraz badaczy angielskich Colebrooka i Kenny, a z japońskich Hajaschi i Araki — potwierdziły, w poważnej większości obserwowanych przypadków, wpływ leczniczy tych związków na przebieg róży, powodujących szybki spadek ciepłoty, cofanie się zmian zapalnych na skórze i poprawę ogólną już na trzeci dzień po ich użyciu.

W Polsce w r. 1936 pierwszy ogłosił Wolfstein przypadek róży u 6-cio tygodniowego niemowlęcia, wyleczony Rubiazolem.

Badania nad barwnymi związkami ustępują miejsca bezbarwnemu p-aminofenylosulfamidowi (1162 F). Klinika potwierdza wysoką aktywność tego związku w stosunku do paciorkowców, przypisując mu wyższość nad przetworami barwnymi, gdyż związek ten nie barwi moczu ani powłok skórnych i jest lepiej znoszony przez chorych.

Dalej stwierdzono, że działanie tego związku jest jednakowe bez względu na to czy podawany on jest doustnie czy pozajelitowo.

Wyniki kliniczne podawane są w setkach prac i doniesień. Wszyscy zgodnie stwierdzają cudowny wpływ na przebieg róży. P-aminofenylosulfamid kolosalnie zmniejsza % śmiertelności i skraca czas choroby z 4—7 tygodni do kilku dni.

Pierwsze prace kliniczne w Polsce o leczeniu róży ogłosili: Kotłowski oraz Dobiecki (około 360 przypadków).

Stopniowo zakres wskazań rozszerza się, okazuje się, że p-aminofenylosulfamid częściowo zwalcza dwoinki zapalenia opon mózgowych (Buttle i Stephenson). W Polsce publikuje pierwszy Danielewicz (kwiecień 1937 r.) wyleczenie ciężkiego, beznadziejnego prawie przypadku zapalenia opon mózgowych Antistreptyną. W czerwcu potwierdzają dodatni wpływ tegoż związku na ciężkie zapalenie opon mózgowych francuzi Martin i Delaunay, oraz Weil-Halle. Schwentker podaje 11 przypadków, gdzie stosowano 0,8% roztworu p-aminofenylosulfamidu w soli fizjolog. dordzeniowo przy zapaleniu opon mózgowo - rdzeniowych z nader pomyślnym wynikiem.

Inne publikacje stwierdzają dodatni wpływ tego związku na czyraczność, szkarlatynę, zakażenie ogólne i t.d.

W Polsce Kucharski stwierdził dodatni wpływ tego związku przy róży, szkarlatynie, anginie, trądziku i zapaleniu miedniczek nerkowych, uzyskując 100% wyleczeń.

W urologii z polskich autorów pierwszy Lilpop i Żółkiewska stwierdzają dodatni wpływ tegoż związku na zapalenie miedniczek nerkowych lub pęcherza spowodowanych również przez bact. Coli (około 900 przypadków).

Girard, Duvel i Sallix w 39 przypadkach ostrej rzeżączki, Dess i Colston w 56 przypadkach otrzymali dobre wyniki po stosowaniu dużych dawek (3—4 g. dziennie) p-aminosulfanilamidu. Wyleczenie uzyskiwali zwykle już w 1-szym tygodniu.

W Polsce Wowkonowicz — w rzeżączce u mężczyzn uzyskał prawie 70% — Engelstein 80%, a Orgańska w rzeżączce u kobiet 40% — wyleczeń tym związkiem.

W chirurgii zachęcające wyniki uzyskali z autorów polskich: Tylicki oraz Raczyński i Gruchalski.

Tak więc grupa zw. sulfamidowych zasłużyła się w lecznictwie

światowym, dając medycynie nowy potężny oręż do walki z wrogami ludzkości.

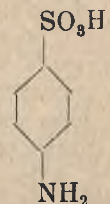
Spostrzeżenia nad toksycznością pochodnych sulfanilamidowych.

Ponieważ wszystkie związki tej grupy wyprowadzają się od paraaminofenylosulfamidu przyjrzyjmy się przez chwilę związkom, z których powstał i porównajmy ich toksyczność.

Drugi pośredni człon stanowi kwas sulfanilowy również związek toksyczny, mniej jednak niż anilina:

1. anilina

2. kw. sulfanilowy

3. p-aminofenylosulfamid

silnie toksycznie (1., 2.) — nietoksyczny (3.)

Trzecim z kolei jest produkt i „pater familias" omawianej grupy związków sulfamidowych. Najmniej ze wszystkich toksyczny i w dawkach leczniczych nie wywołuje żadnych objawów ubocznych.

F. Schwentker ustalił dla człowieka dawkę dzienną p-aminofenylo-sulfamidu obliczając 1 g na 9 kg. wagi ciała, i nie przekraczając 5 g dziennie.

Królikom podawano 1 g na 1 kg wagi ciała (a więc 9-krotnie więcej niż ustalona dawka Schwentkera dla ludzi) bez najmniejszych objawów jakiejkolwiek nietolerancji.

Myszy znoszą do 2—3 g. na 1 kg. wagi ciała. To samo stwierdzono w odniesieniu do świnek morskich.

Jak omówiliśmy na wstępie lek o tak wielkiej sile musi być stosowany ostrożnie i ze zrozumieniem. Chemioterapia bowiem eksploatuje teren pomiędzy bakteriobójczym działaniem leku — a trującym oddziaływaniem tegoż leku na organizm chorego.

Teren ten u niektórych chorych może być węższy niż przeciętnie ustalony i stąd mogą w pierwszym rzędzie zdarzać się przypadki większego lub mniejszego zatrucia lekami chemioterapeutycznymi.

Im leki danej grupy chemioterapeutycznej będą szerzej stosowane i im ten zakres stosowania będzie się rozszerzać — tym więcej będzie wciągniętych, w orbitę działania tych leków, chorych o „węższym zasięgu granic" ustalonych między śmiercionośnym wpływem na drobnoustroje a toksycznością dla chorego organizmu.

Inaczej będziemy mieć więcej przypadków nietolerancji danego leku z objawami ubocznymi ilościowo, jakkolwiek ich ilość procentowa będzie stosunkowo mała.

Związki tej grupy mogą powodować, przy przedawkowaniu lub u chorych z ograniczoną tolerancją, objawy uboczne jak: utratę łaknienia, mdłości, wymioty, częściowe bóle głowy, sinicę (methemoglobinemia i sulfhemoglobinemia) anemię hemolityczną, żółtaczki, podrażnienie dróg moczowych, zapalenie nerwu ocznego, swędzenie, wykwity

na skórze różnopostaciowe zbliżone do pokrzywki lub odry, czasem kwasicę. Wszystkie te objawy o przebiegu dobrotliwym szybko ustępują po odstawieniu leku.

Uliron — daje specyficzne dla tego związku objawy — zapalenie nerwów kończyn górnych lub dolnych, trwające nieraz do 4-ch miesięcy (Lemke). Przeprowadzone doświadczenia na gołębiach, jako specjalnie wrażliwych na porażenie nerwów (polyneuritis) całkowicie potwierdziły to uboczne działanie (Mülstrang i Krause).

Zauważono, że przy leczeniu sulfanilamidami potęgują lub powodują objawy uboczne podawane w tym czasie siarczany (sól gorzka, karlsbadzka, glauberska i t.p.) oraz naświetlania lecznicze. Również nie jest wskazanym równoczesne podawanie fenacetyny.

Przy dłuższym stosowaniu sulfanilamidów — należy kontrolować krew i mocz na urobiligen. W specjalnym artykule o Septazine dwaj autorzy francuscy Halpern i Mayer podają stosunek dawki leczniczej do dawki toksycznej który ustalili na myszach.

Septazine 1:80
p-aminofenylosulfamid 1:16
Prontosil wzgl. Rubiazol 1:8

Za nimi Bądzyński w „Medycynie i Przyrodzie" przytoczył te dane.

Dane o niskiej toksyczności Septazine powinny być jeszcze sprawdzone, gdyż obecna w niej grupa benzylowa — nie jest obojętną — jak wiadomo — dla organizmu.

W literaturze spotykamy również przypadki śmiertelnego zatrucia związkami sulfamidowymi. Miały one miejsce w pojedyńczych przypadkach po wstrzykiwaniu 2,5% Prontosil solubile dożylnie, w Niemczech; po zażyciu tabletek Septazinę w Anglii oraz kilkadziesiąt zejść śmiertelnych po wstrzykiwaniach etylenoglikolu — p-aminofenylosulfamidu — w Ameryce.

Zwierzęta naogół są daleko mniej wrażliwe i znoszą kilkakrotnie większe dawki w stosunku na 1 kg wagi ciała niż ma to miejsce u ludzi.

Najbardziej odporne są myszy i króliki; następnie świnki morskie znoszące od 1—3 g na kg wagi ciała w dawce dziennej — bez objawów ubocznych. Jedynie pochodne barwne (Prontosil wzgl. Rubiazol) uczulają świnki morskie na zawarty w nich trójaminobenzen.

Doświadczenia nad aktywnością sulfanilamidów.

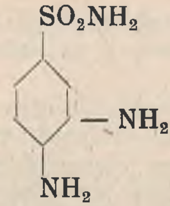
Badacze francuscy Trefouel, Nitti i Bovet oraz angielscy i amerykańscy jak Colebrook i Kenny, Gray i Stephenson, Long i Bliss — doszli na podstawie swych prac do wniosków, że omawiane związki zawdzięczają swoją aktywność jedynie zawartej w nich cząsteczce p-aminofenylosulfamidu (1162 F), którą Fourneau nazwał „jądrem czynnym". To jądro czynne jest składową częścią wszystkich bez wyjątku związków barwnych i bezbarwnych.

Jako dowody przekonywujące i potwierdzające ich poglądy autorzy przytaczają szereg argumentów chemicznych i biologicznych.

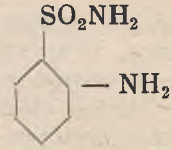
Podstawowa zasada związków chemioterapeutycznych polega na tym, że najdrobniejsza zmiana w budowie ich cząsteczki pociąga za sobą znaczne osłabienie działania specyficznego. Prawo to dotyczy w całości p-aminofenylosulfamidu. Zmiany w rozmieszczeniu grup podstawionych zmniejszają siłę działania, aż do całkowitego jej zniesienia.

para
bardzo czynny

para-meta
prawie nie czynny

orto
zupełnie nie czynny

W pochodnych sulfamidochryzoidyny (Rubiazol, Prontosil, Azophag C) nie stwierdzono żadnego związku między budową cząsteczki a siłą działania leczniczego, gdyż związki te zawsze odszczepiają w organizmie wolny p-aminofenylosulfamid. To samo dotyczy bezbarwnej pochodnej benzylowej czyli Septazine.

Na poparcie swych twierdzeń autorzy przeprowadzili również doświadczenia biologiczne.

Czysty p-aminofenylosulfamid w próbówce (a więc in vitro) zabijał paciorkowce i gronkowce już w roztworze 2,5%, dwoinki zap. płuc (pneumokoki) zabijał nawet w rozcieńczeniu 1,25%. Natomiast inne związki złożone z tej grupy zarówno barwne jak i bezbarwne zachowywały się obojętnie względem drobnoustrojów, nawet w stężeniach dwukrotnie większych.

Nabierały one dopiero własności bakteriobójczych przez sztucznie wywołany rozkład (np. Prontosil rozkładano przez redukcję).

Dalej autorzy stwierdzili rozkład tych związków na świnkach morskich.

Wiadomo, że Prontosil rozpada się przy redukcji na 2 związki: czysty p-aminofenylosulfamid i trójaminobenzen.

Stwierdzono, że świnki morskie są uczulone na trójaminobenzen, a ponieważ objawy te występowały również u świnek, kiedy podawano im Prontosil — fakt ten uznano za dowód rozpadu Prontosilu w organizmie.

Również potwierdza to analiza moczu i krwi chorych leczonych różnymi związkami tej grupy. U chorych tych zawsze wykrywano wolny p-aminofenylosulfamid, jakkolwiek podawano im związki złożone, które zawierały p-aminofenylosulfamid związany chemicznie.

Autorzy podkreślają, że w chwili obecnej żaden związek barwny lub bezbarwny nie wykazał wyższej aktywności od p-aminofenylosulfamidu. Dotyczy to zarówno Prontosilu jak azowej Gley'a i Girarda (Azophag C) oraz Septasine'y.

W końcu autorzy podkreślają — sumując swoje wyniki — że wszelkie związki barwne i bezbarwne działają przeciwbateryjnie, wyzwalając w organizmie p-aminofenylosulfamid (1162F), który jest najsilniejszym z całej tej grupy związków. Jest on bakteriobójczy w stosunku do drobnoustrojów in vitro, a krew chorych leczona tym związkiem nabiera tych samych własności.

Obciążanie cząsteczki p-aminofenylosulfamidu zbędnymi grupami dodatkowymi (jak trójaminobenzen, kw. trójaminobenzoesowy, benzyl i t.p.) nie jest celowym, gdyż zmniejsza to aktywność przetworu. Z drugiej strony istnieje przy tym możliwość równoczesnego spotęgowania toksyczności.

Im związek jest mniej czynny tym mniej toksyczny. Stosunek toksyczności podany przez Halperna i Mayera (p. poprzedni rozdział) dla Prontosilu (Rubiazolu) i dla p-aminofenylosulfamidu jest zbliżony i aktywność tych ciał jest w szeregu prac doświadczalnych i klinicznych całego świata ustalona jako najwyższa. Większą toksyczność Prontosilu tem można wytłomaczyć, że w skład tego związku wchodzi nie obojętny dla ustroju trójaminobenzen.

Dalekie odchylenie stosunków przy Septazine daje podejrzenie na stosunkowo małą aktywność tego ciała.

Podejrzenia te szczególnie w obserwacjach klinicznych zdają się potwierdzać.

Np.: w rzeżączce stosując porównawczo Uliron, Antistreptynę i Septazinę — uzyskano najmniejszy % wyleczeń Septazine'ą. (Orgańska)

Uliron	— dawka	3 g	dziennie	— 43%	wyliczeń
Antistreptin	— „	1,8 g	„	— 40%	„
Septazine	— „	3 g	„	— 10%	„

Nieobciążony czysty p-aminofenylosulfamid jest najaktywniejszym przy małej stosunkowo toksyczności.

Najmniejszą aktywność wykazują Septazine i azowa Gley'a i Girarda (Azophag C).

Poniższa tablica charakteryzuje omówione związki z obliczeniem %-owym zawartości „jądra czynnego".

Tabela porównawcza zawartości jądra czynnego w poszczególnych związkach

Nr	Nazwa	wielkość cząsteczki	% jądra cz.	zawartość w jednostce
1	Antistreptin	172	100	tabletki 0,3
2	Septazin	262	65,6	„ **0,5**
5	Prontosil	287	59,9	„ 0,3
7	Azophag C	331	52	„ **0,4**
8	Uliron	324	53	„ 0,5
2	Antistreptin sol.	514	33,5	amp. 5 ccm 0,75 (15%)
4	Septazin solub.	492	34,8	„ „ „ 0,25 (5%)
6	Prontosil solub.	572	30,1	„ „ „ 0,125 (2,5%)

Doświadczenia powyższe nasuwają następujące wnioski:

a) zmniejszenie toksyczności przetworu idzie w parze ze zmniejszeniem aktywności;

b) zmniejszenie toksyczności przez dodanie nowych grup jest zbędnym balastem, często zwiększającym toksyczność związku, a zawsze zmniejszającym jego aktywność;

c) im związek trudniej ulega rozpadowi tym jest mniej aktywny.

d) najbardziej aktywnym ze wszystkich tu omówionych związków jest p-aminofenylosulfamid („1162 F").

WYKRYWANIE.

P - aminobenzenosulfamid albo p-aminophenylsulfamid znany też pod nazwami zastrzeżonymi jak Antistreptin, Astreptin, Consulanyde, Deseptyl, Erysipan, Gombardol, Lysococcin, Orgasepton, Prontosil album, Prontylin, Septolix, Stramid, Streptoplex, Streptoron, Streptorid, Sulfamidyl, Sulfonamid-P, Sulfanilamidum, przekrystalizowany z gorącej wody winien mieć p.topnienia 165°C. Biały krystaliczny proszek . Przy 15°C rozpuszcza się 1 w 240, a przy 0° w 632 cz. wody. W gorącej wodzie związek ten rozpuszcza się bardzo łatwo. Trudno rozpuszczalny w eterze, eterze naftowym, benzolu, chloroformie, łatwiej w spirytusie i alkoholu metylowym — dobrze rozpuszcza się w acetonie. Rozpuszcza się zarówno w kwasach jak i zasadach, z których to roztworów można wytrącić przez wytrząsanie z eterem lub chloroformem.

Odczyn L. Rosenthalera: $NaNO_2$ wprowadzony do roztworu w HCl daje z rezorcyną czerwone brunatne zabarwienie. Z nadmiarem alkalii roztwór przechodzi w silnie brunatno - czerwoną barwę.

Wykrywanie w moczu: 1) 3 ccm badanego moczu zakwasza się 3 kroplami HCl (roztwór winien silnie niebieszczyć pap. kongo). 2) Wlać 2 krople 10% roztworu $NaNo_2$ (roztwór winien czernić pap. jodoskrobiowy). 3) Dodać 20% roztw. octanu sodu (aż zginie odczyn na pap. kongo). 4) Do 10 ccm odczynnika B wlać mocz przygotowany w powyższy sposób. W razie obecności — roztwór zabarwia się na malinowo - czerwono, przy większych stężeniach — fioletowo.

Odczynnik B. 1 g kwasu H (kw. aminonaftolodwusulfonowy) rozpuścić w roztworze 5 g. $Na_2Co_3—H_2O$ do 100 ccm i roztwór przecedzić. Unikać światła.

Ilościowe oznaczanie w/g A. T. Fullera: 1. W moczu: badany mocz zakwasza się HCl do barwy niebieskiej na pap. kongo). Przesącza, oziębia do 0° C, dodaje się roztw. $NaNo_2$ i po upływie 5 minut wkrapla alkaliczny roztwór beta-naftolu oraz dodaje roztworu NaOH (do odczynu alkalicznego na pap. lakmusowy). Otrzymany czerwony roztwór porównuje się kolorymetrycznie z roztworem w ten sam sposób otrzymanym o wiadomym stężeniu z odważoną jego ilością. (Fenacetyna daje b. zbliżony odczyn barwny i dlatego należy się upewnić czy choremu nie podawano fenacetyny).

2. We krwi: 1 ccm krwi rozcieńczyć 2 ccm wody i dodać 1 ccm 20% roztw. kw. trójchlorooctowego. Po przefiltrowaniu na pompie ssącej, ostudzić lodem i dodać jedną kroplę 0,5% roztw. $NaNo_2$. Po upływie 5 minut dodać 1 kroplę 1% alkalicznego roztworu tymolu i 0,2 ccm 40% roztw. NaOH . Powstały zabarwiony czerwono roztwór porównuje się w kolorymetrze.

Badania te polegają na reakcji dwuazowej, charakterystycznej dla sulfamidu, wskutek obecności wolnej grupy aminowej, związanej z pierścieniem benzenowym.

4-Sulfonoamido 2', 4' dwuaminoazobenzol czyli sulfamidochryzoidyna znana jako Prontosil rubrum lub Rubiazol. Brunatno - czerwony proszek krystaliczny. Przez zadanie rozc. HCl powstaje trudno rozpuszczalny w zimnej, łatwiej w gorącej wodzie — chlorowodorek o p. t. 248—250°C. Zasada jest łatwo rozpuszczalna w

acetonie: przy 20° C 14,1%; w równych częściach spirytusu 95% i acetonu przy 20° C około 9%; w wodzie zupełnie nie rozpuszcza się, natomiast w 90% alkoholu przy 20° C 0,55%, a w alkoholu absolutnym przy 20° C około 0,38%.

Sól dwusodowa kw. 4' sulfonoamido - fenyloazo — 7 acetyloamino — 1 oksynaftalino 3,6 — dwusulfonowego rozpowszechniona jako Prontosil solubile. Czerwonobrunatne ciało stosowane w roztworach do wstrzykiwań. 100 g nasyconego wodnego roztworu zawiera przy temp. 4—5° C 6,6 g substancji, a przy temp. 20° C rozpuszcza się 11,5 g. W organicznych rozpuszczalnikach nie rozpuszcza się. Według Rosenthalera tożsamość stwierdzić można: roztwory wodne od dodatku NaOH nabierają barwy intensywniejszej. Opiłki cynkowe w roztworach kwaśnych lub alkalicznych powodują odbarwienie.

Benzolo - amino - fenylo - sulfamid rozpowszechniony pod nazwą Septazine i Chemodyn. Biały proszek o p.t. 179° C, trudno rozpuszczalny w wodzie, eterze, chloroformie i benzolu, łatwiej w spirytusie rozpuszczalny również nieco w rozcieńczonym HCl lub NaOH.

Roztwór w rozcieńczonym HCl z $NaNo_2$ lub kwasem krzemowowolframowym daje osad, wolniej powstający również z formaldehydem.

Roztwór w rozcieńczonym ługu sodowym z kw. solnym daje osad, rozpuszczalny w nadmiarze HCl. Nasycony roztwór wodny z wodą bromową daje zmętnienie. — Z bezwodnikiem kw. ftalowego i H_2So_4 (stęż) po ogrzaniu występuje zabarwienie zielone; natomiast z roztworem p-dimetyloamino - benzaldehydem w lodowatym kw. octowym powstaje zabarwienie żółte.

Sól dwusodowa kwasu p - fenylopropyloamino-fenylo-metamidodwusulfonowego czyli Soluseptazine lub Septasin solubile. Łatwo rozpuszcza się w wodzie, dając odczyn obojętny, trudno w spirytusie i rozpuszczalnikach organicznych. Z roztworem furfurolu w lodowatym kw. octowym daje zabarwienie lila i w takim że roztworze p - dwumetyloaminobenzaldehydu barwi się na cytrynowo - żółto. Gotowany z octatem rtęci daje osad w rozcieńczeniu 1 : 10000.

4 - (4'amino - benzolo - sulfono - amido) benzylo - sulfono - dwumetyloamid znany szeroko jako Uliron, ostatnio również pod nazwą Electyl. Biały krystaliczny proszek o p.t. około 194° C. Trudno rozpuszczalny w wodzie, łatwo w roztworach alkalicznych np. w NaOH. Łatwo rozpuszcza się w acetonie, trudniej natomiast w alkoholu.

Ostatnio ukazał się na rynku farmaceutycznym szereg przetworów tej grupy do omówienia których w swoim czasie powrócimy.

Wobec faktu, że pochodne sulfamidowe dały zachęcające wyniki w leczeniu rzeżączki, co przenikło do szerokich mas publiczności, żądającej te przetwory bezpośrednio w aptekach — należy przy wydawaniu leków tej grupy stosować szeroko posuniętą ostrożność i bezwarunkowo odmawiać wydawania tych środków bez recepty lekarskiej. Grupa zw. sulfamidowych niestety jest na tyle toksyczna, że samoleczenie się bez kontroli lekarskiej może spowodować nie obliczalne w skutkach następstwa.

Omówienie: w N-rze poprz. w tytule zakradł się błąd drukarski: zamiast „zakazek" winno być: „zakażeń".

Uwaga: Zródła i literatura zostaną podane w artykule uzupełniającym.

SPRAWY ZAWODOWE

REGULOWANIE DOPŁYWU NOWYCH SIŁ DO ZAWODU

Rzucone przez jedną z organizacji hasło rzekomego braku sił zawodowych i omawiana w związku z tym sprawa dopływu farmaceutów do zawodu, czyni aktualnym, uwagi jakie wypowiada na ten temat odnośnie stosunków amerykańskich E. F. Kelly w amerykańskim czasopiśmie „Journal of the American Pharmaceut. Association" nr. 1, 1938 r. Odmienne warunki strukturalne farmacji amerykańskiej oraz zamożności społeczeństwa nie pozwalają na przeprowadzenie ścisłych analogii z naszymi stosunkami ale szereg uwag a zwłaszcza danych liczbowych posiada dla nas swoją wartość.

W Ameryce pracuje około 100.000 zarejestrowanych farmaceutów. Wskutek śmierci ubywa rocznie około 1000 osób (tak niska śmiertelność odnosi się widocznie tylko do farmaceutów czynnych zawodowo a nie wycofujących się wskutek choroby lub pod koniec życia z zawodu — uw. tłumacza). Przeciętny czas trwania pracy zawodowej wynosi 30 lat.

W zależności od tych cyfr wynika, iż roczny ubytek wynosi 3 do 3½% czyli 3000 do 3500 osób. Przypływ nowych sił do zawodu powinien być starannie i celowo regulowany, gdyż zarówno za mały jak i za duży dopływ jest szkodliwy społecznie. Ilość kończących studia jest w Ameryce przybliżoną cyfrą wstępujących do zawodu, gdyż w czterech stanach studia nie są wymagane. Kończy studia w 1938 r. 2252 osób, w 1939 roku 2703 osób, obliczając na podstawie ilości zapisanych studentów. Ważnym jest, jaką dalszą karierę obierają sobie kończący studia: otóż około 80% pracuje w aptekarstwie, 8% w innych dziedzinach farmacji, 8% poza farmacją, 2,5% jest bezrobotnych a 2% nienadających się do pracy.

Przytoczony artykuł daje możność zorientowania się w kierunku zapotrzebowania dopływu sił w zawodzie.

Do sprawy tej powrócimy w najbliższej przyszłości i zapraszamy kolegów do szerokiego wypowiedzenia się w tej kwestii.

„FARMACEUTYKA"

Zapewne wielu z czytelników zwróciło uwagę, iż przy określaniu ich zawodu lub kierunku studiów przez ludzi z poza zawodu pada słowo „farmaceutyka" zamiast określenie „farmacja". Słowa tego używają nie tylko przeciętni ludzie o słabej znajomości naszego zawodu, ale spotyka się określenie to i w prasie oraz niektórych oficjalnych publikacjach. Dla przykładu przytoczę „Mały Rocznik Statystyczny 1938", wydawnictwo Głównego Urzędu Statystycznego, gdzie we wszystkich zestawieniach i tablicach spotykamy „farmaceutykę" zamiast „farmacji" np. str. 324, tabl. 44, 45, str. 325 tabl. 46, 47, str. 326 tabl. 49, str. 327 tabl. 50, 51 itd. Określenie „farmaceutyka" nie bywa używana czy to w słowie czy w piśmie w obrębie członków naszego zawodu. Brzmi to dla nas obco i śmiesznie. Pochodzi jednak od słowa „farmaceuta" tak jak od „dentysta" — „dentystyka". Proponuję czytelnikom zabranie głosu w sprawie, czy „farmaceutyka" ma jakieś uzasadnienie gramatyczno - lingwistyczne, czy może być używana zamiast pięknego w brzmieniu i mającego za sobą tradycję słowa „farmacja". Jeżeli okaże się że nie, to należy ten nowotwór językowy wyrugować i odpowiednią akcję prostującą przeprowadzić.

t.

SZEF SANITARNY M. S. W. O APTEKARSTWIE I PRZEMYŚLE CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNYM.

W numerze 293 „Polski Zbrojnej" z dn. 23.X. r.b. z racji zamknięcia Pierwszej Polskiej Wystawy Szpitalnictwa na stronicy 6 znajdujemy artykuł pana generała brygady dr Stanisława Roupperta: Z uwagi na osobę autora oraz na znaczenie dla całego zawodu farmaceutycznego artykuł ten przytaczamy w całości:

Przemysł chemiczno-farmaceutyczny i aptekarstwo na wystawie szpitalnictwa.

„Pierwsza polska wystawa szpitalnictwa w Warszawie, trwająca w ciągu czterech tygodni, po osiągnięciu dużego sukcesu, została zamknięta 9 października rb.

Polski przemysł farmaceutyczny i aptekarstwo miały możność przedstawienia szerokim masom społeczeństwa swego dorobku, osiągniętego w czasie 20-letniego okresu niepodległości w warunkach często bardzo niesprzyjających.

Polski przemysł farmaceutyczny, podobnie jak i zagraniczny, powstał z aptekarstwa; polska produkcja farmaceutyczna datuje się od połowy XIX w.

Szczególne znaczenie przemysłu chemicznego i farmaceutycznego, oraz rolę i znaczenie aptek w zakresie obrony kraju wykazała wojna światowa. Produkcja materiałów wybuchowych i gazów bojowych ma swoje oparcie w produkcji najpospolitszych przetworów chemicznych i najkonieczniejszych artykułów codziennego użytku, jak celuloza, barwiki, sztuczny jedwab i preparaty farmaceutyczne.

Konieczność oparcia się w zakresie chemicznego przemysłu wojennego na produkcji własnej, niezależnej od czynników zewnętrznych, z natury rzeczy wywołuje dążenie do podniesienia i rozwinięcia krajowej produkcji chemiczno-farmaceutycznej w czasie pokoju.

Przed i w czasie wielkiej wojny możliwości rozwoju polskiej produkcji farmaceutycznej były bardzo ograniczone. Dopiero po uzyskaniu niepodległości państwa polskiego przemysł ten, aczkolwiek powoli, zaczął się stopniowo rozwijać. Intensywniejszy jego rozwój datuje się od dziesięciu lat. W tym to okresie istniejące już firmy wykazały wzmożony wysiłek w kierunku rozwoju produkcji istniejącej, tj. przetworów farmaceutycznych z importowanych surowców, jednocześnie zapoczątkowując własną wytwórczość leczniczych chemikalii syntetycznych w oparciu w przeważającej ilości wypadków na surowcach pochodzenia krajowego.

Wobec tego, że rynek polski był opanowany przez preparaty pochodzenia zagranicznego, rozwój tej produkcji nie był łatwy i wymagał wielkiego wysiłku ze strony firm polskich. Wystawa obecna pozwoliła zapoznać się szerokim warstwom społeczeństwa z zadaniami i wynikami tego działu produkcji, tak ważnego ze stanowiska obrony kraju.

Pobieżny przegląd licznych eksponatów stwierdza duży postęp w zakresie przemysłu chemiczno-farmaceutycznego. Przedstawiono z dziedziny leków syntetycznych około 300 preparatów; dorobek ten został pokazany zbiorowo w formie bardzo przejrzystej i pouczającej.

Prócz ogólnego zbioru środków syntetycznych, polskie firmy urządziły indywidualne stoiska, w których przedstawiły swoją produkcję zarówno z dziedziny chemikalii syntetycznych jak i preparatów farmaceutycznych (galenowe, surowice, szczepionki, organopreparaty, witaminy, specyfiki).

Dorobek przedstawiony na wystawie przez firmy farmaceutyczne cechuje ambicja podniesienia do wysokiego poziomu produkcji polskiej. Wystawiona wielka ilość preparatów o wysokiej wartości pod względem leczniczym i farmaceutycznym świadczy o dużym rozwoju polskiego przemysłu farmaceutycznego, który dostarcza znakomitą większość preparatów, niezbędnych w lecznictwie. Daje to możność wyeliminowania z praktyki lekarskiej preparatów pochodzenia zagranicznego, zalewających do niedawna nasz rynek farmaceutyczny.

W grupie preparatów syntetycznych mamy jednak jeszcze duże braki, między innymi pochodnych pyrazolonowych, lecz jest nadzieja, że w niedalekiej przyszłości produkcja i tych preparatów będzie uruchomiona w kraju.

Z punktu widzenia społecznego pokaz produkcji farmaceutycznej na wystawie odegrał ogromnie ważną rolę propagandową. Każdy obywatel kraju powinien zrozumieć konieczność popierania produkcji polskiej, gdyż ona wpływa na podniesienie gospodarstwa narodowego i na siłę obronności państwa.

W dziale drugim — aptekarskim — szeroki ogół zwiedzających miał możność

zapoznania się z apteką, jako instytucją o specjalnym charakterze i specjalnych zadaniach w organizacji publicznej służby zdrowia. Zapoznano się również z rolą aptekarza, który powołany jest do wykonania fachowej opieki nad lekiem w zakresie jego przyrządzania, kontroli dobroci, przechowywania i dostarczania do rąk chorego. Ciekawe i pomysłowo skomponowane tablice pouczają o roli i znaczeniu aptek w zakresie obrony kraju.

Apteka łącznie z personelem odpowiednio wyszkolonym stanowi naturalną niejako placówkę obronną na wypadek wojny. Apteka w czasie wojny, poza czynnościami wykonywanymi w czasie pokoju, będzie stanowiła nie tylko składnicę środków leczniczych, opatrunkowych i desynfekcyjnych potrzebnych wojsku, ale także placówkę obronną na wypadek wojny gazowej. Placówka ta dzięki odpowiedniej aparaturze i wyszkolonemu personelowi ma możność szybkiego i skutecznego rozpoznania terenu zagazowanego, wykonania analizy powietrza, wody, żywności, paszy, zatruwanej przez nieprzyjaciela.

Apteki rozmieszczone równomiernie na terytorium państwa stanowią niezbędne ogniwo w łańcuchu obrony przeciwgazowej."

CZY „PHARMEDIA" JEST FIRMĄ POLSKĄ?

W związku z udziałem na Pierwszej Polskiej Wystawie Szpitalnictwa (w dziale ogólnym) wymienionej w tytule firmy do Redakcji napływają liczne zapytania, czy sp. z o. o. „Pharmedia" jest istotnie firmą polską.

Celem wyjaśnienia tej interesującej zagadki oraz celem zorientowania opinii publicznej w istotnym stanie rzeczy sięgnęliśmy do źródła oficjalnego i całkiem miarodajnego, mianowicie do rejestru handlowego przy warszawskim sądzie okręgowym, w którym firma „Pharmedia" jest zarejestrowana. W tych to aktach natknęliśmy się na dość rewelacyjny materiał, który pozwalamy sobie w skrócie przedstawić naszym czytelnikom. A więc:

1) Akt utworzenia spółki „Pharmedia" sp. z o. o. zeznany został u rejenta Szymona Landaua w Warszawie w dniu 11.VII.1932 r. Nr. rep. 724. Stawili się doń: 1. Ignacy Milliband, działający w imieniu i na rzecz firmy „Asklepia" S. A. (pełnomocnictwo zeznania w Bazylei), oraz 2. Rudolf Arcichowski. Milliband oświadczył w imieniu firmy „Asklepia", że zastępowana przez niego firma przyjmuje 30 udziałów po 1.000.— zł. czyli 30.000.— zł. kapitału, zaś Arcichowski — 20 udziałów, czyli 20.000.— zł. kapitału. Cały kapitał spółki określony został na 50.000.— zł.

2) Aktem zeznanym przed rejentem Jerzym Pomykalskim w Warszawie w dniu 4.4.1933 r. Nr. rep. 438 kapitał spółki „Pharmedia" został podwyższony do 100.000.— zł. (100 udziałów po Zł. 1.000.—), z których Arcichowski przyjął 60 udziałów, zaś „Asklepia" 40 udziałów. Akt ten został zaakceptowany przez firmę „Asklepia".

3) Aktem zeznanym przed rejentem Pomykalskim w dniu 7.8. 1935 r. Nr. rep. 1108 podwyższono kapitał spółki do 200.000.— zł. Ze 100 nowych udziałów po 1.000.— zł. Arcichowski objął 60, „Asklepia" — 40. Do aktu tego stawili się: 1. R. Arcichowski i 2. Witold Heintze, aplikant adwokacki z substytucji adw. J. Podkomorskiego, działający w imieniu i na rzecz firmy „Asklepia", Aktien — Gesellschaft w Münchenstein pod Bazyleą.

4) Protokół walnego zgromadzenia udziałowców spółki, odbytego w Warszawie (Trębacka 4) w dniu 15.6.1936 r. wymienia jako wspólników: 1. R. Arcichowskiego, reprezentującego 120 udziałów na sumę Zł. 120.000.— zł., oraz 2. firmę „Asklepia" A. G. Basel — (Szwajcaria), reprezentującą 80 udziałów na sumę Zł. 80.000.—.

W dniu przeglądania rejestru (7 październik 1928 r.) brak było w aktach firmy „Pharmedia“ jakichkolwiek dalszych danych bądź co do zmiany kapitału spółki, bądź co do zmiany udziałów w niej poszczególnych wspólników.

Jak wynika z przytoczonych danych szwajcarska firma „Asklepia“ posiada w spółce „Pharmedia“ 40% udziałów. Dla wyjaśnienia podajemy, iż według naszych informacji f. „Asklepia“ jest jak gdyby filią f. „Knoll — A. G. Chem. Fabriken, Ludwigshafen-Rheim“, i wytwarza te same preparaty pod tymi samymi nazwami fantazyjnymi, co i f. „Knoll“.

Tyle o udziale obcego kapitału w spółce „Pharmedia“. Teraz z kolei przyjrzymy się działalności tej firmy. Dla przykładu weźmy kilka lansowanych przez nią specyfików powszechnie znanych w świecie farmaceutycznym, jak: Cardiasol, Calcium Diuretin, Diuretin, Octinum, Paracodin, Rhodein. Pracujący w aptekach farmaceuci doskonale pamiętają niedawne jeszcze czasy, kiedy na etykietach wymienionych preparatów widniała firma „Knoll - Ludwigshafen“. Obecnie firma na etykiecie uległa „spolszczeniu“, ale rejestracja tych specyfików w dalszym ciągu odbywa się na rzecz f. „Knoll“ A. G. Chemische Fabriken, Ludwigshafen(przykład: Octinum, Nr. pat. 24782 z dn. 25.5.1934 r.) zaś w najnowszym „Gehes Codex“ z roku 1937 wszystkie omawiane preparaty znajdujemy z marką macierzystą „Knoll“.

Obojętna jest dla nas w tej chwili sprawa, czy f. „Pharmedia“ jest przedstawicielką tych specyfików, czy też produkuje je (w całości bądź częściowo) na podstawie umów licencyjnych lub innych. **W każdym bądź razie przytoczone fakty jasno malują udział kapitału obcego w f. „Pharmedia“ oraz jej ścisły związek z obcą produkcją.**

Niechaj teraz sami czytelnicy wyciągną wniosek o polskości firmy „Pharmedia“.

Musimy tylko wyrazić zdziwienie i ubolewanie, że w tych warunkach, zapewne tylko na skutek jakiegoś przeoczenia, firma „Pharmedia“ rejrezentowana była na Pierwszej Polskiej (!) Wystawie Szpitalnictwa i, co więcej, otrzymała odznaczenie w postaci Srebrnego Medalu.

Nie chcemy ani na chwilę przypuszczać, aby fakt ten był przejawem fali wszechwładnie panującego dziś protekcjonizmu.

KOMUNIKATY ZARZĄDU N. F.

1. Na zebraniu Zarządu N. F. w dn. 15.VI.1938 r. kol. Mgr Stefan Bronikowski zgłosił rezygnację ze stanowiska prezesa Zarządu Stowarzyszenia.

Zarząd N. F., po rozpatrzeniu motywów rezygnację przyjął powołując jednocześnie b. wiceprezesa kol. Mgr. Jana Stępienia na prezesa i kol. Mgr Bogusława Borkowskiego na wiceprezesa Zarządu.

2. Na zebraniu Zarządu N. F. w dn. 5.IX.1938 r. ustąpił na własne żądanie z grona członków Zarządu Stowarzyszenia kol. insp. M. Grabowski.

3. Dnia 17 listopada r.b. o godz. 20 w lokalu Stowarzyszenia N. F. przy ulicy Piusa XI 3 m. 1 odbędzie się Zebranie Miesięczne w ramach którego kol. Mgr St. Bukowski wygłosił odczyt p.t. „O zagadnieniu szkodliwego wpływu światła na surowce lecznicze". Goście i sympatycy N. F. mile widziani.

KOMUNIKAT ZARZĄDU FUNDACJI STYPENDIALNEJ im. śp. HENRYKA KLAWE.

Zarząd Fundacji Stypendialnej im. śp. Henryka Klawe ogłasza niniejszym konkurs na wakujące w 1938 r. stypendium Fundacji.

Zgodnie z § 10 statutu Fundacji stypendia otrzymać mogą akademicy z III i IV roku (kursu) studiów na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie, obywatele Państwa Polskiego, bez różnicy płci, czyniące dobre postępy w studiach, a znajdujący się w trudnych warunkach materialnych.

Stypendium im. śp. Henryka Klawe, wynoszące w 1938 r. Zł 720.—, może być przyznane jednej lub kilku osobom — według uznania Zarządu Fundacji, przy czym wysokość jednego stypendium nie będzie niższa niż Zł 180.—.

Osoby ubiegające się o uzyskanie stypendium winny złożyć w biurze Warszawskiego T-wa Farmaceutycznego, Długa 16, w godzinach 8 — 15, w terminie do dnia 30 listopada 1938 r. własnoręczne podanie, zaadresowane do Zarządu Fundacji, w którym należy wymienić:

1) imię i nazwisko,
2) dokładny adres,
3) narodowość i wyznanie,
4) dowód obywatelstwa polskiego,
6) zaświadczenie dziekanatu Wydziału Farmaceutycznego o postępach w nauce,
7) zaświadczenie Koła Studentów Farmaceutów Uniwersytetu J.P. z opinią o kwalifikacjach moralnych i materialnych petenta.
5) rok studiów,

Zarząd Fundacji Stypendialnej im. śp. Henryka Klawe pisemnie powiadomi osobę (osoby), której (którym) zostało(y) przyznane stypedium.

Zarząd Fundacji Stypendialnej
im. śp. Henryka Klawe

NIE CHWALEBNA OSZCZĘDNOŚĆ

Apteka. Apteka w Warszawie. Po zjeździe delegatów, po pięknej odezwie Warszawskiego Towarzystwa Farmaceutycznego: „kupuj tylko polskie produkty, popieraj tylko przemysł polski, nie bądź narzędziem obcej propagandy".

Wszedłem do apteki kupić lekarstwo, czułem się źle, coś mnie tam trapiło. Czekając na lekarstwo, gapię się, rozglądam, słucham. Tyle lat pracuję w aptece, a zawsze jednak ciekawi mnie jej praca, jej życie. Wchodzi potem panienka, zgrabna, ładna. No tak — nie tylko ja ulegam jej urokowi, ale stary magister spojrzał na nią życzliwie spod okularów i pyta, co jej potrzeba. „Proszę Motopirynę — to polska aspiryna, prawda?. Tak samo dobra, może lepsza?". Panienka zapytuje i odpowiada sobie sama. Pudełeczko motopiryny przechodzi bez komentarzy z szuflady na stół i zawinięte zostaje w papierek... w papier z krzyżem Bayera. Panienka płaci, wybiega, nie doczekawszy się odpowiedzi na temat dobroci „polskiej aspiryny". Wyszła, zapomniała o pytaniu, przypomni jej jednak papierek wzięty do opakowania, papierek z krzyżem Bayera, że najlepsza, niedościgniona, naśladowane jedynie... to wyroby z krzyżem Bayera. Motopiryna zostanie w domu skomentowana ostatnim słowem propagandy zagranicznej, dostarczonej przez... polskiego aptekarza.

Myślę — niepięknie, bo nie tylko bezmyślnie, ale szkodliwie potraktowano wygodę płynącą z niekosztownego papieru do opakowania. Oszczędność w aptece niewątpliwa, ale nie chwalebna.

Czekam jeszcze chwilę, otrzymuje wreszcie swoje lekarstwo, ale równocześnie kupuje jakiś pan Panacrinę. Panacrina zawinięta zostaje w taki sam papierek, co motopiryna, co i moje lekarstwo. Wyszedłem na ulicę chowam lekarstwo do kieszeni, rozwijam i czytam papierek. To reklama Bayerowskiej Panflaviny. Zrobiło mi się głupio, naprawdę smutno. Jakto, w czasie, gdy zarząd organizacji prowadzi wytężoną akcję za popieraniem polskiego przemysłu, gdy akcja unarodowienia przemysłu i handlu polskiego przenika do serc wszystkich Polaków — aptekarz warszawski „gwiżdżąc" sobie na wszelkie akcje, w imię oszczędności ułamków groszy na papierze do opakowania — prowadzi propagandę krzyża Bayera. Po co Motopiryna Motora — „najlepsza przecie aspiryna Bayera", po co Panacrina Bukowskiego — „najlepsza przecie Panflavina Bayera. Preparaty Bayera zamiast polskich preparatów, przemysł obcy — zamiast polskiego przemysłu, czy nie do tego dąży obca propaganda, czy nie do tego przykłada rękę aptekarz, rozdający broszurki propagandowe firm zagranicznych? Zrobiło mi się naprawdę smutno i wstyd za kolegę aptekarza — co bezmyślnością, dla głupiej oszczędności ułamków groszy, prowadzi propagandę przemysłu zagranicznego.

To maleńkie, a jakie upakarzające zdarzenie nie jest fantazją, a autentycznym faktem, jaki miał miejsce w pewnej aptece na ulicy Grójeckiej w Warszawie.

NOWY PROFESOR CHEMII FARMACEUTYCZNEJ NA U. J.

Od początku bieżącego roku akademickiego został mianowany doc. dr Aleksander Kocwa profesorem nadzwyczajnym chemii farmaceutycznej U. J. Profesor dr Al. Kocwa nadal kieruje katedrą i zakładem chimii farmaceutycznej.

Profesor Al. Kocwa urodził się w 1901 roku we Lwowie. Gimnazjum kończy w Krakowie. W roku 1922 uzyskał dyplom chemika - technika, nie rezygnuje z dalszych prac w zakresie chemii i w roku 1929 uzyskuje dyplom doktora chemii na U. J. w siedem lat później zostaje habilitowany na Wydziale Filozoficznym U. J. docentem chemii organicznej i farmaceutycznej.

W latach 1922 — 1924 prof. dr. Al. Kocwa był asystentem przy katedrze chemii analitycznej Wydziału Chemii Technicznej w Państwowej Wyższej Szkole Przemysłowej w Krakowie, w roku 1924/25 zostaje asystentem przy katedrze elektrometalurgii w Akademii Górniczej w Krakowie. Od 1927 do 1930 roku jest asystentem w Instytucie Chemii Organicznej U. J. W roku akademickim 1929/30 obejmuje wykłady zlecone zakresu chemii farmaceutycznej na Oddziale farmaceutycznym U. J., prowadząc jednocześnie ćwiczenia z zakresu chemii farmaceutycznej.

Profesor dr Al. Kocwa zorganizował nawopowstałą Katedrę i Zakład Chemii Farmaceutycznej przy Oddz. Farm. U. J. i od roku 1930/31 do 1937/38 kierował tymi instytucjami w charakterze zastępcy profesora.

Jako asystent prof. Al. Kocwa prowadził prace naukowe z zakresu syntezy połączeń organicznych, pochodnych naftalenu, acenaftenu, pyrazolu i chininy, które wykończył w Inst. Chemii Organicznej U. J. pod kierownictwem prof. dr Karola Dziewońskiego.

Po objęciu katedry Chemii Farmaceutycznej profesor wykonał kilka prac z zakresu syntezy organicznych związków chemicznych o działaniu leczniczym.

Prof. dr Al. Kocwa od chwili powstania „Acta Poloniae Pharmaceutica" współpracuje z redakcją.

Z racji zaszczytnego mianowania Redakcja „Farmacji Współczesnej" oraz „Acta Poloniae Pharmac." składa panu profesorowi dr Al. Kocwie najserdeczniejsze życzenia dalszej owocnej pracy dla polskiej nauki i naszego Oddz. Farmaceutycznego na U. J.

STYPENDIA DLA STUDENTÓW

Komunikat Zarządu Warszawskiego T-wa Farmaceutycznego

Zarząd Warszawskiego T-wa Farmaceutycznego zawiadamia, że dorocznym zwyczajem, w najbliższym czasie udzielane będą stypendia studentom(kom) II-go, III-go i IV roku studiów. Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

Stypendia te będą przyznane z funduszu stypendialnego, w skład którego wchodzą zapisy:

im. śp. Damskiego Michała,
„ „ Fabianowej Marii,
„ „ Fabiana Szymona,
„ „ Kuchcińskiego Piotra,

im. śp. Lutyńskiego Leonarda,
„ „ Lesińskiego E. i Wernera F.,
„ „ Mango Zofii,
„ „ Ściborowskiej Sabiny
„ „ Seyera Jana,
„ „ Sokołowskiego Franciszka,
„ „ Sucheckiego Anastazego,
„ „ Steynera Feliksa,
„ „ Trappa Juliana,
„ „ Zawadzkiego Mikołaja.
Z fuduszu im. Wincentego Borejszy,
„ „ „ śp. Antoniego Bussego,
„ „ „ śp.Natalii z Sommerów Gessner,
„ „ „ śp. Wincentego Karpińskiego,
„ „ „ śp. Zygmunta Kłobuszewskiego.

Osoby ubiegające się o uzyskanie stypendium winny złożyć w biurze Warszawskiego T-wa Farmaceutycznego, Warszawa, ul. Długa 16, w godzinach 8 — 15, w terminie do dnia 21 listopada b. r., własnoręcznie napisane podanie, w którym należy wymienić:

1) imię i nazwisko, 2) dokładny adres, 3) narodowość i wyznanie, 4) rok studiów, 5) oświadczenie petenta, czy korzystał w 1938 r. ze stypendium i w jakiej wysokości.

Po rozpatrzeniu podań, Zarząd Warszawskiego T-wa Farmaceutycznego pisemnie powiadomi osoby, którym zostały przyznane stypendia.

Prosimy wpłacić

zalegającą prenumeratę

załączonym blankietem

P. K. O. konto nr 24.600

Mgr. Farm. KORNEL PIOTROWSKI

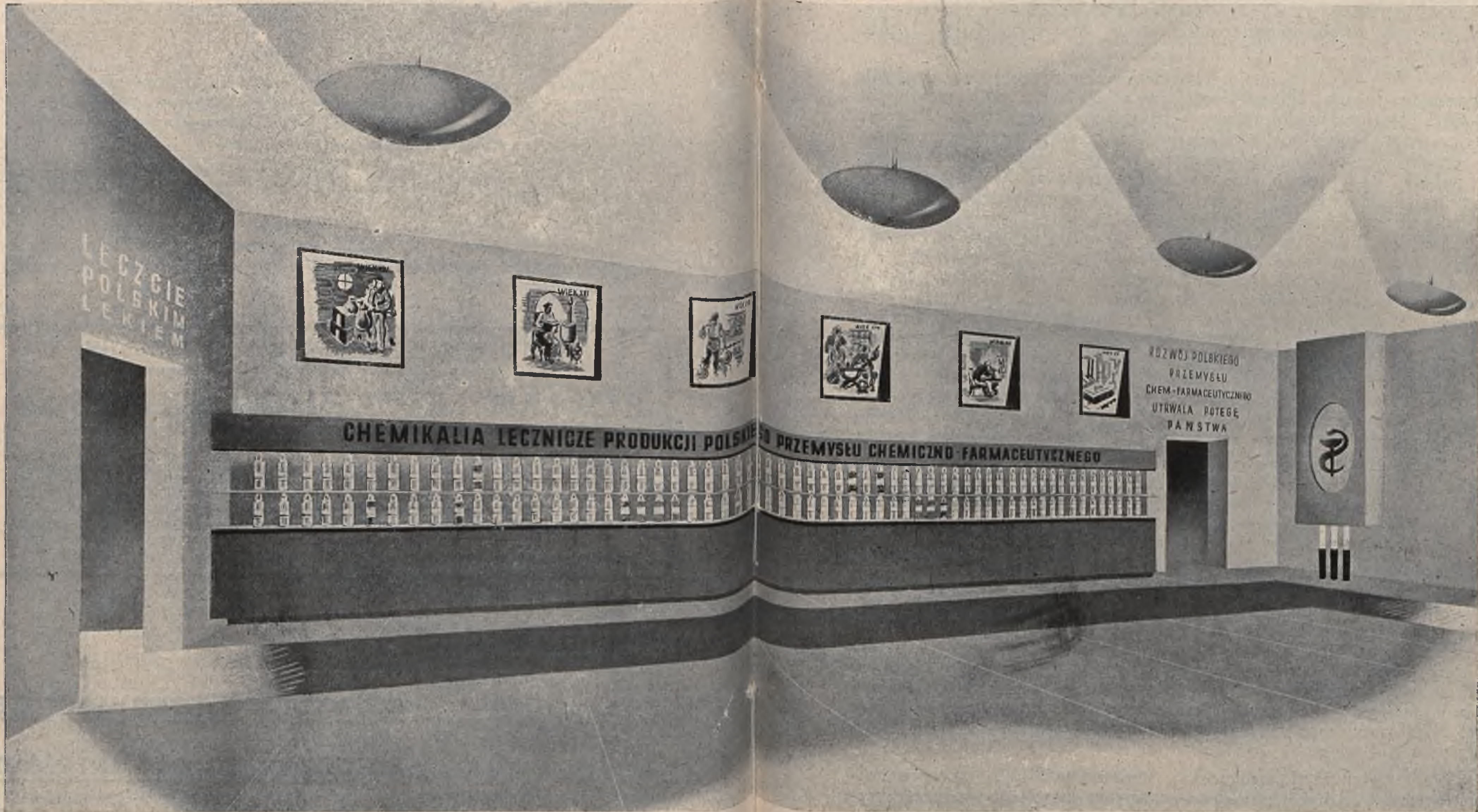
„ROZWÓJ POLSKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNEGO UTRWALA POTĘGĘ PAŃSTWA".

To nie jest tytuł artykułu niniejszego — to jedno z haseł uwidocznionych na Pierwszej Polskiej wystawie Szpitalnictwa w dziale syntetycznym Sekcji Farmaceutycznej; to hasło współczesnego farmaceuty i lekarza.

Nawiązując do wspomnianej Wystawy Szpitalnictwa z przyjemnością akcentuję, że po raz wtóry przypadł mi zaszczyt urządzenia Wystawy Polskiego Przemysłu Chemiczno - Farmaceutycznego. Ta okoliczność upoważnia mnie, zresztą nie po raz pierwszy, do zabrania głosu.

Tak się złożyło, że dokładnie 4 lata temu rodzimy przemysł chemiczno - farmaceutyczny brał udział na Wystawie Farmacji Słowiańskiej w Zagrzebiu.

Przed miesiącem byliśmy świadkami Pierwszej Polskiej Wystawy Szpitalnictwa, na której Polski Przemysł Chemiczno - Farmaceutyczny

Stoisko działu syntetycznego polskiego przemysłu Chemiczno-Farmaceutycznego na Pierwszej Polskiej Wystawie Szpitalnictwa.

miał możność przedstawienia swego dorobku zarówno w dziedzinie leków syntetycznych, biologicznych, organopreparatów jak i innych przetworów farmaceutycznych. Ten drugi przegląd dorobku polskiego w dziedzinie lecznictwa napawać może nas dumą i spokojem o przyszłość naszego młodego przemysłu chemiczno - farmaceutycznego, tymbardziej, że rozwój jego w ostatnich latach przybrał realne kształty i już dziś można powiedzieć wkroczył na właściwe dla siebie tory.

Jak już wynika z samej nazwy, Wystawa miała charakter polski, — jednak 100% polskości udało się osiągnąć tylko w t. zw. dziale syntetycznym Sekcji Farmaceutycznej, niestety, dział ogólny, został skażony przez udział firm z kapitałem obcym.

Na Wystawie Szpitalnictwa Sekcja Farmaceutyczna stanowiła autonomiczną grupę. Przewodniczącym sekcji był p. pułk. mgr Stefan Krupiński, wiceprzewodniczącym — p. naczelnik mgr Teodor Pastecki. Sekcja została podzielona na dwie podsekcje — aptekarską i przemysłu farmaceutycznego, ostatnia mieściła w sobie dwa działy: syntetyczny i ogólny. Na fotografii widzimy dział syntetyczny, który został urządzony na jednej ze ścian 22-metrowej sali zw. reprezentacyjną. W dziale tym brały udział wyłącznie firmy polskie, przez co nie został skażony udziałem t.zw. firm „krajowych". Jednolita postawa przewodniczącego Sekcji oraz przedstawicieli przemysłu polskiego uchroniła dział ten od spaczenia idei. Następujące firmy wystawiły eksponaty z lekami syntetycznymi i półproduktami: Barcikowski — 18 eksponatów; Bukowski — 9 eksponatów; Boruta — 11 eksponatów; Fabryka Chemiczna Gazowni Miejskiej — 5 eksponatów; Gąsecki — 19 eksponatów; Gessner — 3 eksponaty; Jon — 14 eksponatów; Karpiński — 41 eksponatów; Klawe — 53 eksponaty; Motor — 27 eksponatów; Nasierowski— 26 eksponatów (produkcji własnej); Ormil — 1 eksponat; Spiess — 48 eksponatów; Synthesa — 4 eksponaty: Vapor — 2 eksponaty; Wenda — 13 eksponatów.

Wszystkie eksponaty znajdowały się w jednolitych słojach specjalnie na ten cel zamówionych. Na korkach naczynek widniało godło farmaceutyczne — czara z wężem. Również etykiety były dla wszystkich eksponatów standaryzowane.

Całe stoisko — szafa składała się z dwóch części — dolnej i górnej. Pierwsza wykonana była z jesionu i mieściła w sobie 2 półki, na których były rozmieszczone w alfabetycznym porządku eksponaty, bez jakiegokolwiek wyróżnienia dla tej czy innej firmy i nad którymi widniał napis „Chemikalia lecznicze produkcji Polskiego Przemysłu Chemiczno - Farmaceutycznego". Górną część szafy, jak widzimy na rysunku, mieściło 6 wnęk - okien, w których były umieszczone z gustem wykonane obrazy, wyobrażające rozwój przemysłu chemiczno - farmaceutycznego począwszy od alchemika XIII wieku poprzez aptekę i laboratoria do fabryk i wielkiego przemysłu XX wieku.

Nad wejściami do sali zostały umieszczone hasła: „Leczcie polskim lekiem" i „Rozwój polskiego przemysłu chemiczno -farmaceutycznego utrwala potęgę Państwa". Całość uzupełniał dużych rozmiarów witraż przedstawiający godło farmaceutyczne.

Ta prostota, znamionująca stanowisko działu syntetycznego, stworzyła estetyczną i nad wyraz miłą dla oka całość.

Ponad 290 syntetyków leczniczych, jakie zwiedzający mógł naocznie sprawdzić na tym drugim przeglądzie, jest dorobkiem zaledwie kilkuletnim młodego przemysłu chemiczno - farmaceutycznego. Jeśli porównamy z ilością wystawioną na pierwszym przeglądzie, który odbył się w październiku 1934 r. w Jugosławii w ramach wystawy farmaceutycznej z okazji Zjazdu Federacji Farmaceutów Słowiańskich, to ilość nowych preparatów wzrosła przeszło dwukrotnie.

Żaden przemysł i w żadnym kraju nie może się poszczycić tym iście amerykańskim, jednak szlachetnym wyścigiem pracy. Pracy w specjalnie skomplikowanych i trudnych warunkach.

Ten wysiłek polskiego przemysłu chemiczno - farmaceutycznego zasługuje na specjalne podkreślenie.

Wprawdzie są jeszcze duże braki w dziale leków syntetycznych, znając jednak dzisiejsze nastawienie naszego przemysłu, śmiało rzec można, że luka ta w dużej mierze zostanie wypełniona na trzecim przeglądzie, który odbędzie się na Międzynarodowej Wystawie w r. 1941 w Warszawie.

W dużej mierze do dalszego rozwoju polskiego przemysłu powinien się przyczynić udział firm w dziale syntetycznym na zamkniętej już Wystawie Spitalnictwa, która była wielką propagandą polskiego dorobku w lecznictwie. Trud i koszt urządzenia Wystawy nie będzie zmarnowany.

Ubolewania godnym jest fakt, że zasobna firma „Grodzisk" nie uważała za właściwe, pomimo wielokrotnego zwracania się, wystawić w dziale syntetycznym wyrabiane w swych zakładach takie preparaty farmaceutyczne jak: formalinę, kwas octowy, aceton, chloroform i inne, uszczuplając w ten sposób ilość eksponatów polskich.

Z zamknięciem wystawy została zlikwidowana Sekcja farmaceutyczna, która na ostatnim likwidacyjnym zebraniu w zrozumieniu potrzeb Wydziału Farmaceutycznego U. J. P. ofiarowała temuż Wydziałowi całe urządzenie stoiska łącznie z cennymi eksponatami, które będą służyć celom dydaktycznym uczącej się młodzieży.

Ten wielki gest Polskiego Przemysłu jest jeszcze jednym dowodem troski o rozwój całego zawodu farmaceutycznego.

POLSKIE CHEMIKALIA LECZNICZE I PÓŁPRODUKTY WYSTAWIANE NA I POLSKIEJ WYSTAWIE SZPITALNICTWA W r. 1938 W WARSZAWIE

Acetanilidum Ph P. II. — Spiess.
Acetophenonum — Karpiński.
Ac. acetoxymercurallylamino - trimethylenpentacarbonic. — Klawe.
Acidum acetylo - salicylicum — Motor.
Acidum apocholicum — Nasierowski.
Acidum amygdalicum — Klawe.
Acidum anhydromethylenocitricum — Klawe.
Acidum benzoicum resublimat pul. — Gąsecki.
Acidum boricum Ph. P. II. — Częstochowskie Zakł. Chem.
Acidum camphoricum — Barcikowski.
Acidum carbolicum czyst. Ph. P. II. — Gazownia Miejska.
Acidum chinolinicum — Karpiński.
Acidum diaethylo - aceticum — Karpiński.
Acidum diaethylo - barbituricum — Karpiński.
Acidum lacticum 80% pur. — Barcikowski.
Acidum lacticum 80% technic. — Barcikowski.
Acidum nicotinicum — Karpiński.
Acidum — 8 — oxy — 7 — jodo — 5 — chinolinosulfonicum — Klawe.

Acidum para = sulfoamidobenzoicum — Nasierowski.
Acidum phenylo = cinchoninicum pur. — Karpiński.
Acidum pyrouvicum — Karpiński.
Acidum salicylicum techn. — Boruta.
Acidum sulfosalicylicum — Jon.
Adonidinum — Bukowski.
Aethylenum bromatum. — Karpiński.
Aether aethylicus Ph. P. II. — Elit, Łańcut, Synthesa.
Aethylium bromatum — Karpiński.
Aethylium chloratum — Ormil
Aethylium = diaethylo = malonicum — Karpiński.
Aethylium para = oxy = benzoicum crist — Spiess.
Aethylium salicylicum carbonicum crist.— Spiess.
Calcium phenylcinchoninicum „Agephan" — Sąsecki.
Albumin. sulf. = bitumin. — Klawe.
Albumin. sulfo = bituminicum — Wenda.
Aliactin — Bukowski = Alliinum.
Aluminium hydroxydatum colloid. — Barcikowski.
Ammon. bromat. Ph. P. II. — Klawe.
Ammon. lactic. pur. — Barcikowski.
Amonium oxalicum pro anal. — Wenda.
Ammon. sulfuric. pur. — Barcikowski.
Anaesthosal — Spiess — Trichloromethylopropanolum sublimatum.
Anilinum pur. — Boruta.
Annogen — Boruta — Natium chloramidobenzolosulfonic.
Antipyrinum salicylicum Ph. P. II. — Klawe.
Argentum nitricum cryst. — Motor.
Argentum nitricum Ph. P. II. — Spiess.
Argocol — Klawe Ph. P. II. — Arg. colloidale.
Artonal — Karpiński — Aethylo = urethanum = phenylo = chinolino = carbonicum.
Aurosan — Spiess — Natrium aurum tiosulfuricum.
Bacticid. — Spiess — Para = amino = benzeno = sulfamidum crist.
Benzonaphtolum — Nasierowski.
Betainum hydrochloricum — Karpiński.
Beta — Naphtolum — Boruta.
Bijotol — Gąsecki. — Bismuth. jodo = thymolicum.
Biophytol — Gąsecki — Calc. magnes. inozytohexaphosphor.
Bismuth. Chalmoograe — Gessner.
Bismuth. Chinino = jodatum — Gessner.
Bismuth. Chininojodatum. — Nasierowski.
Bismuth. Chinin. jodat. — Spiess.
Bismohydrol — Nasierowski. — Bismuthum hydroxydatum.
Bismuth. jodochinicum — Klawe.
Bismuth. oxyjodatum — Klawe.
Bismuth. oxyjodogallicum — Jon.
Bismuth. subcarbonicum — Jon.
Bismuth. subgallicum — Jon.
Bismuth. subnitricum. — Jon.
Bismuth. subsalicylicum 64% — Jon.
Bismuth. tribromphenylicum — Jon.
Bismuthyl — Klawe — Bismuth, oxybenzoic.
B. — Karotenum — Klawe.
Bornylium salicylicum. — Klawe.
Borotropin — Klawe — Hexamethylenotetramin triborat.
Bromisol — Karpiński — Bromo = iso = valerianylo = urea spec.
Bromocholinum bromatum — Nasierowski.
Butamidon — Wenda — Amidopyrin. butychloralhydrat.
Butoform — Nasierowski — Butylium para — sulfamidobenzoicum.
Calc. benzoicum — Klawe.
Calc. bromatum Ph. P. II. — Klawe.
Calc. gluconicum pro inj. — Klawe.
Calc. lactic, pur. sicc. — Barcikowski.
Calc. = Magnesium inosithexaphosphoricum — Klawe.
Calc. magn. inositophosphoricum — Wenda.
Calc. malonicum — Nasierowski.
Camphora monobromata Ph. P. II. — Klawe.
Calc. phospho — lactic. solub. - Jon.
Calcium = Saldiurol — Gąsecki — Theobrom. n. salicyl.
Calcium sulfocresolicum — Klawe.
Calcium sulfonaphtenicum — Nasierowski.
Caseinum purum — Klawe.
Caseinum technicum — Klawe.
Chininum ferro = citricum. — Jon.
Chininum glycocholicum — Nosierowski.
Chinophan — Karpiński — Ac, phenylo= cinchonic. pur. 100%.
Chinoseptin — Spiess — Kalium orto = oxy = chinolino = sulfonicum.
Chloraktin — Boruta — Natr. chloramido = para = toluolosulfonic.
Chloraktin = technic. — Boruta — Natr. = chloramido = para = tolnolosulfonic.
Chlorakton — Boruta.
Cholargin — Motor — Arg. colloidale cum natrio choleinico ca 10% Ag.
Cholesterinum — Klawe.
Codeinum phosphoricum — Motor.
Codeinum purum — Motor.
Coffeinum citricum — Gąsecki.
Coffeinum natr. benzoicum. — Gąsecki.
Coffeinum lithium benzoicum — Gąsecki.
Coffeinum natr. benz. Ph. P. II. — Klawe.
Coffeinum natr. benz. — Wenda.
Coffeinum natr. benz. Ph. P. II. — Spiess.
Coffeinum natr. salicyl. — Gąsecki.
Corgol. — Motor — Arg. colloidale ca 75% Ag.

Corpyrin — Karpiński. — Diaethylo amidum - pyridino carbonicum.
Corpyrin - Calcium — Karpiński — Calc. diaethylo - amido - pyridino - carbono - rhodanatum.
Creolinum — Gazownia Miejska.
Cuprum acetico - arsenicosum — Barcikowski.
Cuprum aethyleno - diamino - inositophosphoricum — Spiess.
Cuprum carbonicum — Klawe.
Cuprum sulfuric. chem. pur. — Wenda.
Decaron — Bukowski — Calciferol.
Diaethylium phtalicum 100% — Spiess.
Diaethyloaminum 100% — Spiess.
Digitoxinum — Bukowski.
Dijodan — Jon Dijod - hydroxy - propanum.
Dimethylaminantipyrin - acidum — dialybarbituricum — Vapor.
Eubromal Klawe Ph. P. II — Diaethyl - Br - acetyl - urea.
Efisan — Spiess — Ferrum diaethyloamino - inositosphoricum.
Ephedrosan — Spiess — Ephedrinum hydrochloricum (I).
Eutropyl — Klawe — Hexamethylenotetramin - camphor.
Feractol — Bukowski — Ferrum chloratum (Fe $Cl_{,,}$).
Ferrobiophytol — Gąsecki — Ferr. inozytohexaphosphor.
Ferrobiophytol c. Arseno — Gąsecki.
Ferrofytonal — Karpiński — Ferrum inosito - hexa - phosphoricum.
Ferrum albuminatum — Motor.
Ferrum inositophosphoricum — Spiess.
Ferrum lacticum — Barcikowski.
Ferro mangano - peptonatum — Motor.
Ferro Manganum saccharatum — Motor.
Ferrum oxydatum „Actifer" — Klawe.
Ferrum oxydatum saccharatum 3%. — Motor.
Ferrum oxydatum saccharatum 3% — Klawe.
Ferrum oxydatum saccharatum 10% — Klawe.
Ferrum oxydatum saccharatum 10% — Motor.
Ferrum oxyd. sacchar. c. mangano — Klawe.
Flavon — Karpiński Ac. jodo - oxychinolino - sulfonicum.
Fytonal liquid. — Karpiński — Natr. inosito - hexa - phosphor. acidulat.
Fytonal liquid. — Karpiński — Natr. inosito - hexa phosphoricum.
Gardenal Spiess — Ac. phenylo - aethylo - barbituric. Ph. P. II.
Gardenal — Natrium — Spiess — Natr. phenylo - aethylo barbit. Ph. P. II.
Gelargin. — Motor — Arg. gelatinosum ca 15% Ag.
Glucalcin — Karpiński — Calc. gluconicum puriss.
Granuolum — Nasierowski.
Guajacolum crist. — Spiess.
Heptocalcium — Spiess — Calc — glucoheptonicum.
Hexamethylentetraminum. — Karpiński.
Hexamethylentetraminum anhydromethylenocitricum — Klawe.
Hexamethylentetraminum jodomethylicum — Nasierowski.
Hexametylentetraminum sulfosalicylicum —Barcikowski.
Hydrargyrofluorescein — Gessner.
Hydrastininum chloratum — Spiess.
Hydr. dijod. - p. - phenolsulfonic. — Jon.
Icaron — Bukowski — Carotenum.
Irenal — Motor — Acid. aethylo — iso — propylo barbitur.
Jod Calcium Saldiurol — Gąsecki — Jod calc. theobromin, salicyl.
Jodimin — Spiess - Diaethyleno - diiminum hydrojod. crist.
Jodonat — Bukowski — Peptonum jodatum.
Jodotropin — Karpiński — Jodo - iso - valerylo - urea.
Jodum resublimatum — Karpiński.
Kalium aceticum — Barcikowski.
Kalium bichromicum chem. pur. — Wenda.
Kalium dijod - p - phenolsulfonic. — Jon.
Kalium jodatum — Karpiński.
Kalium tartaricum Ph. P. II. — Klawe.
Lacton — Klawe — Calc. caseinicum.
Lanolinum anhydricum Ph. P. II. — Spiess.
Lecithinum ex ovo — Klawe.
Lecithinum ex ovo — Barcikowski.
Lisolum — Gazownia Miejska.
Lithium benzoicum — Gąsecki.
Locastin — Spiess — (Oxy - aethylo) - triaethylo - aethyleno - diaminum para - oxybenzoicum hydrochloricum.
Lumbagol pulv. — Gąsecki.
Magnesium citricum — Klawe.
Magnesium peroxydatum 15% — Barcikowski.
Magnesium peroxydatum 25% — Barcikowski.
Maltoza — Klawe.
Mentholum valerianicum — Wenda.
Mesotol — Spiess — Aethylium salicyl. bidestil.
Methylacetylcholinum chloratum — Nasierowski.
Methylglyoxalidin bitartaricum — Motor.
Methylium bromatum — Klawe.
Methylium salicylicum — Motor.
Morphinum aethylatum hydrochloricum — Motor.
Morphinum hydrochloricum — Motor.

Motojodin — Motor — Jodum protalbinicum ca 10% J.
Motopirin — Motor — Acid. acetylo-salicylicum spec.
Myochrysin — Spiess — Natr. aurum thiomalicum crist.
Naphtalinum pur. — Gazownia Miejska.
Naphtamon — Nasierowski — Ammon sulfonaphtenicum.
Naphtargol — Nasierowski — Arg. sulfonaphtenicum.
Narcotyl — Spiess — Tribromaethanolum crist.
Natr. benzoicum — Wenda.
Natr. benzoicum Ph. P. II — Spiess.
Natr. benzoicum Ph. P. II — Klawe.
Natr. benzoicum Ph. P. II. — Barcikowski.
Natr. benzoicum pulv. — Gąsecki.
Natr. bromatum — Karpiński.
Natr. camphosulfonicum — Nasierowski.
Natr. choleinicum — Klawe.
Natr. cholicum — Nasierowski.
Natr. dehydrocholicum — Nasierowski.
Natr. dijodomethanosulfonicum — Nasierowski.
Natr. dijod — p— phenolsulfonic. — Jon.
Natr. glycocholicum. — Nasierowski.
Natr. jodatum — Karpiński.
Natr. phosphoricum chem. pur. — Wenda.
Natr. phosphoricum Ph. P. II. — Klawe.
Natr. salicylicum — Motor.
Neoseptin — Karpiński — Hexamethylenotetramin anhydro-methyleno-citric.
Neo-Chinophanum — Karpiński — Methylium phenylo-chinolino-carbonicum.
Neutrol — Motor — Aluminium silicicum.
Novarsenobenzol — Spiess — Natr. dioxy-diamino arsenobenzeno-methyleno-sulfoxylatum Ph. P. II.
Nucleophytol pulv. — Gąsecki.
Oestrin — Klawe — Folliculinum cristal.
Ophtargol — Motor — Arg. proteinicum pro oculis ca 8% Ag.
Orto-Anisidinum — Boruta.
Oxymag — Spiess — Magnes. peroxydatum 25% Ph. P. II.
Panacrin — Bukowski — 3,6, Diamino 10 Methyloacridinum.
Panlaudon — Karpiński — Alcaloida Opii omnia.
Paranaesthin — Karpiński — Aethylium-para-amino-benzoicum.
Para-nitro-chloro-benzenum — Karpiński.
Para-nitro-fenetolum — Karpiński.
Para-Nitrotoluolum — Boruta.
Paraphenetedinum — Karpiński.
Para-pheneti-dinum — Boruta.
Pepsinum sicc. Ph.P.II. — Klawe.
Peptonum e carne — Nasierowski.
Peptonum ex ovo — Nasierowski.
Peptonum e piscibus — Nasierowski.

Perseptan — Klawe — Para-acethyl-aminophenylsulfamid.
Phennin — Motor — Phenylum acetylo-salicylicum.
Phenylium salicylicum — Motor.
Phenyl-dimethyl-pyrazolonum — Boruta.
Phenylosemicarbazidum — Nasierowski.
Phosphoglucalcin — Karpiński — Calc. hexoso-biphosphoricum.
Phosphotonin — Karpiński — Natr. dimethylo-amino-methylo-benzeno-hypophosphor.
Phosphit — Spiess — Calc. magnesium inositophosphoricum.
Piperazinum chinicum — Gąsecki.
Piperazinum cristalis. pur. — Karpiński.
Piperazinum salicylicum — Gąsecki.
Plumbum aceticum chem. pur. — Wenda.
Pneumolitinum pulv. — Gąsecki.
Polocain — Spiess — Para-amino-benzoylo-diaethylo-amino-aethanolum hydrochlor. Ph. P. II.
Prorgol — Motor — Arg. proteinicum ca 8% Ag.
Pyractin — Klawe — Phenylsemicarbazid.
Pyricid — Karpiński — Phenylo-azo-di-amino-pyridinum hydrochlor.
Rutonal — Spiess — Acid. phenylo-barbitur. crist.
Saccharum lactis Ph.P.II. — Klawe.
Saccharum lactis techn. — Klawe.
Saldiurol — Gąsecki — Theobromin natr salicyl.
Salicylopyrin — Motor — Phenyldimethyl pyrazolonum salicylicum.
Sapo medicatus — Barcikowski.
Sedalgan — Klawe — Diaethylbrom acetylurea-dimethylamino antipyrin.
Sennarcol — Spiess — Ac. methylo-cyclohexenylo-N-methylo-barbituric.
Sennarcol Natrium — Spiess — Natr. methylo-cyclohexenylo-N-methylo-barbituric.
Septazin — Spiess — Benzylo-para-amino-benzeno-sulfamidum crist.
Somnacton — Klawe — Acid. 5 — aethylbutylbarbituricum.
Somnalin — Karpiński — Bromo diaethylo-acetylo-urea.
Soneryl — Spiess — Ac. butylo-aethylobarbitur. crist.
Stabil — Spiess — Hydrog. hyperoxyd. stabilis. c. Urea.
Stiminol — Spiess — N-diaethyloamidum pyridino-beta-carbonicum 100%.
Stovarsol — Spiess — Acid-acetylo-oxy-amino-phenylo-arsinicum crist.
Stovarsol Natrium — Spiess — Natr. acetylo-oxy-amino-phenylo-arsinicum crist.
Strychninum gluconicum — Karpiński.

Tanninum albuminatum — Wenda.
Tanninum albuminatum — Barcikowski.
Tanninum albuminatum Ph.P.II. — Klawe.
Tanninum jodatum — Bukowski.
Tarboran — Nasierowski — Natr. borotartaricum.
Tetra — Contrast — Spiess — Natr. tetra-jodo-phenolo-phtaleinic.
Theobromino Calcium salicylicum — Wenda.
Theobromino — Natrium salicylicum Ph.P.II. — Spiess.
Toxursan Nasierowski — Lithium pinenooleinicum.
Tricresolum — Gazownia Miejska.
Tussinon — Spiess — Diaethylaminum guajacolo-sulfonicum crist.
Urazin — Spiess — Piperazinum citrico-salicylicum crist.
Uroseptin — Karpiński — Hexamethylentetraminum puriss.
Vitaminum D crist — Spiess.
Yochinol — Klawe — Natrium 8-oxy-7 jodo-5-chinolinosulfonicum.
Zincum dijod-p-phenolsulfonic. — Jon.
Zincum oxydatum Ph.P.II. — Polskie Zakł. Przem. Cynkowego.
Zincum sulfuricum Ph.P.II. — Klawe.

WYKAZ POLSKICH PREPARATÓW ZASTĘPUJĄCYCH PREPARATY OBCE.

Zgodnie z zapowiedzią w numerze niniejszym rozpoczynamy druk drugiego wykazu preparatów polskich zastępujących bądź pod względem składu (istoty) lub pod względem farmakologicznym — obce i pseudo polskie preparaty farmaceutyczne.

Pierwszy podobny wykaz był drukowany na łamach „Farmacji Współczesnej" w 1933 r. Pomimo, że nie był kompletny spełnił jednak swoją rolę, przyczyniając się w dużej mierze do zahamowania dalszego opanowania rynku przez obcy przemysł farmaceutyczny.

Wykaz ten wydany był w 15.000 egzemplarzy odbitek i został rozesłany do wszystkich lekarzy, szpitali i różnych instytucji.

W dobie walki, na każdym odcinku życia gospodarczego naszego Państwa, obowiązkiem naszym jest dołożyć wszelkich starań, by szala zwycięstwa na odcinku przetworów farmaceutycznych przypadła w udziale rodzimej wytwórczości. Dziś każdy uświadomiony obywatel rozumie, że za polski preparat może być uważany tylko taki, który jest produkowany w polskich firmach niezależnych od zagranicy, nie korzystających ani z nazw obcych dla preparatów, patentów bądź licencji.

Z tym też przeświadczeniem rozpoczęliśmy w numerze niniejszym druk dwuch pierwszych działów wspomnianego wykazu: A — Organopreparaty i B — Specyfiki.

Dalszy ciąg działu — specyfiki, jako największy i wymagający wszechstronnego opracowania oraz sprawdzenia ukaże się w następnym numerze. Prócz wymienionych działów w skład wykazu wchodzą: surowice, szczepionki. ważniejsze chemikalia, odżywki, mieszanki ziołowe, opatrunki, sole i wody mineralne.

Oddzielnie drukować będziemy dział preparatów polskich o składzie nie mających identyków zagranicznych.

Po ukazaniu się wszystkich działów, podobnie jak w roku 1933, pełny wykaz zostanie wydany w formie odbitek w ilości 16.000 szt. i będzie rozesłany do lekarzy, szpitali itp.

Polski przemysł farmaceutyczny, mając do zwalczania tak potężną pod każdym względem konkurencję, jakimi są znane firmy obce wytężył wszystkie siły, by wypuszczane na rynek preparaty były wysokiej jakości i oparte na zdobyczach nauki.

To też drukując ten wykaz dla użytku farmaceutów i lekarzy jesteśmy przeświadczeni, że znajdzie on należyte zrozumienie i spełni zakreślony przez redakcję cel stosowania w polskim lecznictwie wyłącznie polskich leków.

Redakcja.

UWAGA! Polskie firmy których preparaty zostały pominięte są proszone o nadesłanie wykazu swych preparatów w celu uzupełnienia niniejszego wykazu.

DZIAŁ A.

ORGANOPREPARATY

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem istoty	Analogiczne w działaniu		
Agomensin Ciba		Oestrin (mianow.)	Klawe	amp., proszek tabl., fiolki
		Ovaroestrin (mianow.)	Klawe	tabl.
		Ovohormin (mianow.)	Spiess	amp., tabl.
Androstin Ciba		Testochormin (mianow.)	Spiess	amp., tabl.
Adenoton Henning		Cardiogen	Klawe	amp., krople
		Kridiosan	Spiess	amp., krople
		Myostriatol	Rospędzi-howski	amp., krople
Antephysan Richter	Hypohysis anterior		Klawe	amp., proszek
Astmolysin Kade	Astmolin		Klawe	amp.,
Campolon Bayer	Exhepatium		Nasierowski	płyn
	Hepactin		Rozpędzi-howski	amp., płyn,
	Hepatogen		Klawe	amp., płyn proszek
	Panhepan		Karpiński	amp., płyn
	Sykoton		Spiess	płyn
Corpus lutei Henning Corpus lutei Heisler Corpus lutei Parke Davis Corpus lutei Richter	Corpus Luteum		Spiess	tabl.
	Lutein (Corp. luteum)		Klawe	amp., kaps.
Cortigen Richter	Epicorton		Klawe	fiolki
Epiphysan Richter	Epiphysin		Klawe	amp.
Folliculin-Menformon-Organon	Oestrin		Klawe	amp., tabl., proszek, fiolki
	Ovohormin		Spiess	amp., tabl., fiolki
Glandofolin Richter	Oestrin		Klawe	amp., tabl., fiolki, proszek
	Ovohormin		Spiess	amp. fiolki, tabl.

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem istoty	Analogiczne w działaniu		
Glanduantin Richter	**Progonadon**		Klawe	amp.
Glanduitrin Richter	**Genophysin**		Spiess	amp., fiolki
	Pituitrol		Państ. Zakł. Higieny	amp.
	Pituspasmin		Klawe	amp., fiolki
Glanduovin Richter	**Ovaria**		Klawe	amp. ,krople, tabl., proszek
	Ovaria		Spiess	krople, tabl., proszek
Gynoestryl Roussel	**Oestrin**		Klawe	amp., tabl., fiolki, proszek
	Ovohormin		Spiess	amp., fiolki, tabl.
Hepar Henning Hepar Organon	**Exhepatium**		Nasierowski	płyn
	Hepactin		Rozpędzihowski	amp., płyn
	Hepatogen		Klawe	płyn., amp., proszek
	Panhepan		Karpiński	płyn
	Sykoton		Spiess	amp., płyn
Hombreol Organon	**Testohormin**		Spiess	amp., tabl.
Hormogland fem. Richter	**Multihorm fem.**		Klawe	tabl.
	Poligen fem.		Spiess	tabl.
Hormogland. masc. Richter	**Multihorm masc.**		Klawe	tabl.
	Poligen masc.		Spiess	tabl.
Hormon Gonadotropin Henning	**Progonadon**		Klawe	amp.
Hormovarin Byla	**Oestrin**		Klawe	amp., tabl., fiolki, proszek
	Ovohormin		Spiess	amp., fiolki, tabl.
Hypophysin M. L.	**Genophysin**		Spiess	amp., fiolki
	Hypophysis poster.		Klawe	amp., proszek
Hypophysis anter. Heisler Hypophysis anter. Richter Hypophysis anter. Henning	**Hypophysis poster.**		Klawe	amp., proszek

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem istoty	Analogiczne w działaniu		
Hypophysis poster. Heisler Hypophysis poster. Richter Hypophysis poster. Henning	**Genophysin** **Hypophysis poster.**		Spiess Klawe	amp., fiolki amp., proszek
Hypophysis total	**Hypophysis total**		Klawe	tabl.
Insulin A. B. (angielska) Brand Insulin Burrougs Wellcome Insulin „Leo" duńska Insulin „Novo" duńska Insulin „Organon" holend.	**Insulina**		P. Z. H.	fiolki
Lien Richter	**Colloidogen** **Lien** **Splenosan**		Klawe Spiess Spiess	amp., proszek amp., krople amp., płyn
Lipolysin Henning		**Multihorm fem.** **Poligen fem.**	Klawe Spiess	tabl. tabl.
Luteolipoid Richter	**Hormoluton**		Klawe	amp.
Luteogen Henning	**Hormoluton**		Klawe	amp.
Lysasthmin Richter	**Astmolin**		Klawe	amp.
Myophysin Henning	**Pituspasmin**		Klawe	amp. fiolki
Opozones Corpus Luteum Lumiere	**Corpus luteum** **Lutein (Corpus luteum)**	**Hormoluton (mianow.)**	Spiess Klawe	tabl. amp. amp. tabl.
Opozones Hepar Lumiere	**Exhepatium** **Hepactin** **Hepatogen** **Panhepan** **Sykoton**		Nasierowski Rozpędzi-howski Klawe Karpiński Spiess	płyn amp., płyn amp., płyn, proszek płyn amp., płyn
Opozones Hypophysis Cerebri Lumiere	**Hypophysis Cerebri** **Hypophysis Cerebri**		Klawe Spiess	amp., tabl. krople, tabl.

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE: Identyczne pod względem istoty	PREPARATY POLSKIE: Analogiczne w działaniu	Wyrób firmy	Postacie
Opozones Lien Lumiere	Colloidogen		Spiess	amp., krople
	Lien		Klawe	amp., proszek
	Splenosan		Spiess	amp., płyn
Opozones Mammae Lumiere	Mammae		Klawe	amp., tabl., krople
	Mammae		Spiess	amp., tabl., krople
Opozones Pancreas Lumiere		Pancreas (mianow.)	Klawe	amp., tabl., proszek
Opozones Placenta Lumiere	Placenta anim.		Klawe	amp.
Opozones Poligland „O" Lumiere	Multihorm fem.		Klawe	tabl.
	Poligen fem.		Spiess	tabl.
Opozones Poligland „T" Lumiere	Multihorm masc.		Klawe	tabl.
	Poligen masc.		Spiess	tabl.
Opozones Prostata Lumiere	Prostata		Klawe	amp.
Opozones Renalis Lumiere	Ren animalis		Klawe	proszek
Opozones Testicul. Lumiere	Testiculi		Klawe	amp., tabl. krople
	Testiculi		Spiess	tabl., krople., proszek
		Testohormin (mianow.)	Spiess	amp., tabl.
Opozones Thymus Lumiere	Thymus		Klawe	amp., tabl., proszek, płyn
	Thymus		Spiess	tabl., krople
Opozones Thyreoid. Lumiere	Thyreogen 10 mg.		Klawe	tabl.
	Thyreoidea		Klawe	tabl., płyn, proszek
	Thyreoidea		Spiess	tabl.
Orchique Substance Parke Davis	Testiculi		Klawe	amp. tabl., krople
	Testiculi		Spiess	tabl. krople
		Testohormin (mianow.)	Spiess	amp., tabl.
Orastin Bayer	Pituspasmin		Klawe	amp.
		Pituitrol	P. Z. H.	amp.
		Genophysin	Spiess	amp., fiolki
Ovaria Heisler Ovaria Richter Ovaria Compoud P.D. Ovarian Subst. P. D.	Ovaria		Klawe	amp., tabl., krople proszek
	Ovaria		Spiess	krople, tabl. proszek

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem istoty	Analogiczne w działaniu		
Ovaria Panhormon Henning		Oestrin	Klawe	amp., fiolki, tabl., proszek
		Ovohormin	Spiess	amp., fiolki, tabl.
Ovarnon Organon	Ovaroestrin		Klawe	tabl.
Pancreas Hanning	Pancreas		Klawe	tabl., proszek
Pancrin Richter		Pancreas (mian.)	Klawe	tabl., proszek
Pancreon Renania		Pancreas (mian.)	Klawe	tabl., proszek
Perhepar Richter	Exhepatium		Nasierowski	płyn
	Hepaktin		Rozpędzi-howski	amp., płyn
	Hepatogen		Klawe	płyn, amp., proszek
	Panhepan		Karpiński	płyn
	Sykoton		Spiess	amp., płyn
Pernaemon Organon	Exhepatium		Nasierowski	amp., płyn
	Hepaktin		Rozpędzi-howski	amp, płyn.
	Hepatogen		Klawe	amp., płyn., proszek
	Panhepan		Karpiński	płyn
	Sykoton		Spiess	amp., płyn
Pituglandol Roche	Hypophysis post.	Pituspasmin	Klawe	amp.
Pituitariae Hanning	Pituitrol		P. Z. H.	amp.
Pituitrin Heisler	Genophysin		Spiess	amp., fiolki
Pregnyl Organon	Progonadon		Klawe	amp.
Progestin Organon	Hormoluton		Klawe	amp.
Progynon Schering	Oestrin		Klawe	amp., tabl.
	Ovohormin		Spiess	amp., tabl.
Progynon — B Schering	Oestrin — B		Klawe	fiolki
Prolan Bayer	Progonadon		Klawe	amp.
Proluton Schering	Hormoluton		Klawe	amp.
Prostata Richter	Prostata		Klawe	amp. proszek
Sistomensin Ciba		Corpus lutei	Spiess	tabl.
		Lutein	Klawe	amp., kaps.
Śledzionowy prepar. Organon	Colloidogen		Klawe	amp. proszek
	Lien		Spiess	krople
	Splenosan		Spiess	krople

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE: Identyczne pod względem istoty	PREPARATY POLSKIE: Analogiczne w działaniu	Wyrób firmy	Postacie
Testiculi Henning Testiculi Richter Testiculi Heisler	Testiculi		Klawe	amp., tabl, proszek
	Testiculi		Spiess	krople, proszek, tabl.
		Testohormin (mian.)	Spiess	amp., tabl.
Thymus Heisler Thymus Henning Thymus Richter	Thymus		Klawe	amp., proszek, tabl , krople
	Thymus		Spiess	tabl., krople
Thyreoidea Heisler Thyreoidea Henning Thyreoidea Parke Davis Thyreoides Richter Thyreoidea Burrougs Thyreoidea Wellcome	Thyreoidea		Klawe	amp., płyn, tabl.
	Thyreoidea		Spiess	tabl.
Ventraemon Organon	Ventrihorm		Klawe	proszek
Ventriculus Henning	Ventrihorm		Klawe	proszek

DZIAŁ B.

SPECYFIKI

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE: Identyczne pod względem istoty	PREPARATY POLSKIE: Analogiczne w działaniu	Wyrób firmy	Postacie
Acidol Pepsin Bayer	Pepsacid		Karpiński	tabl.
		Pepsini drag.	Gessner	drażetki
Adalin Bayer	Eubromal		Klawe	tabl., proszek
		Irenal	Motor	tabl., proszek
	Somnalin		Karpiński	tabl., proszek
		Somnacton	Klawe	tabl., proszek
Adamon Bayer		Bromergon	Klawe	tabl., proszek
		Brom-castor	Karpiński	tabl.
		Bromisol	Karpiński	tabl., proszek
Adigan Richter	Gitolan		Spiess	tabl. amp. krople
	Intr. Digital. lanat		Bukowski	krople
	Intr. Digital. lanat		Klawe	krople
Adovern Roche		Adonidex	Spiess	płyn
		Intr. Adonidis	Bukowski	płyn
		Intr. Adonidis	Klawe	płyn
		Intr. Adonidis	Wenda	płyn

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem składu	Analogiczne w działaniu		
Adrenalin P. D.	Adrenalin		Bukowski	płyn
Adrenalin Clin	Adrenasol		Spiess	płyn
Adrenalin Richter	Epirenin		Klawe	płyn
Aether Chlorat Heisler Aether Chlorat Henning	Aether Chlorat		Ergasta	amp.
Afenil Knoll		Calc. Chlorat.	Klawe	amp.
		Calc. Chlorat.	Karpiński	amp.
		Calc. Chlorat.	Spiess	amp.
		Calc. Chlorat.	Wenda	amp.
		Calcium Gluconat.	Klawe	amp. gran.
		Glucalcin	Karpiński	amp. gran.
		Calc gluconat.	Wenda	amp. gran.
		Heptocalcium	Spiess	amp. gran.
Albargin Bayer	Gelargin		Motor	proszek
Allisatin Sandoz		Intr. Allii	Bukowski	krople
		Intr. Allii	Klawe	krople
		Intr. Allii	Wenda	krople
		Magnalin	Klawe	draż.
	Carbalin		Gessner	draż.
Alival Bayer		Jodimin	Spiess	amp., tabl. pr.
		Natr. jodicum	Gessner	amp.
		Natr. jodicum	Klawe	amp.
		Natr. jodicum	Wenda	amp.
Allocain Lumiere	Polocain		Spiess	amp , proszek
	Optocain		Klawe	amp.
		Dioxyphenyl etanolmetylamin	Gessner	amp.
Allochrisin Lumiere		Aurosan	Spiess	amp.
		Myochrysin	Spiess	amp.
Allonal Roche		Irenal	Motor	tabl., proszek
		Neuramin	Asmidar	tabl., proszek
		Sedalgan	Klawe	tabl., proszek
		Soneryl	Spiess	tabl., proszek
Allucol Wander	Gastral		Klawe	tabl., proszek
	Neutrol		Motor	proszek
Alsol	Alactar		Motor	płyn
Amigren Henning		Migreno-Nervosin	Age	tabl., proszki
	Proszki od bólu głowy		wszystkich aptek	proszki
Aminosel Byla		Artisal	Geo	proszek

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem składu	Analogiczne w działaniu		
Amphotropin Bayer	Eutropyl		Klawe	tabl., amp., proszek
	Apotropin		Kowalski	tabl., proszek, amp.
Analgeticum Madaus	Analgeticum AW		Wasilewski	tabl.
Anacot Wander		Panacrin	Bukowski	tabl.
		Paramint	Erbe	tabl.
Antiarteriocalcin Madaus		Crocus AW	Wasilewski	tabl.
Antiflogestin	Phlogistol			maść
Antineuralgicum Madaus	Antineuralgicum AW		Wasilewski	tabl.
Anusol Goedeke		Czopki antihemoroidalne	wszystkich aptek	czopki
		Heridal	Erbe	„
		Haemal	Bukowski	„
		Haemorol	Motor	„
		Hemorin	Klawe	„
		Hemoroidol	Rawski	czopki, płyn
		Provarol	Wenda	czopki
		Ratelin	Krogulecki	czopki
		Ususan	Spiess	amp.
		Varicol	Gąsecki	czopki, maść
Aolan Beirsdorf	Lac steril		Klawe	amp.
	Lac vaccin		Spiess	amp.
Apocynin Deschamp		Phosphit Johimbin	Spiess	tabl.
Arcanol Schering	Aspirophan		Karpiński	tabl.
Argochrom Merck		Hydrargyrofluorescein	Gessner	proszek
Arheol Astier		Caps. antigonorrhoicae	Zembrzuski	kaps.
	Gometol A i B		Klawe	kaps.
	Salosant		Spiess	kaps.
		Copasan	Karpiński	kaps.
		Gonorein	Motor	kaps.
Arsen Ferratose Boehring	Liq. ferratini arseniati		wszystkich aptek	płyn
Arsycodil Leprince	Kakodylophag		Gessner	amp.
	Natr. Kakodylic		Klawe	amp.
	Natr. Kakodylic		Spiess	amp.
	Natr. Kakodylic		Wenda	amp.

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem składu	Analogiczne w działaniu		
Arsylen Roche		Arsenophag	Gessner	amp.
		Natr. arsenicicum	Klawe	amp.
		"	Spiess	amp.
		"	Wenda	amp.
		Emulsan	Wenda	płyn
Aselan Madaus	Emulsja tranowa		wszyst. apt.	płyn
	Emulsio Ol. Jecoris		Barcikowski	płyn
	Emulsio Ol. Jecoris		Spiess	płyn
Aspirin Bayer		Aspirophan	Karpiński	tabl.
	Motopirin		Motor	tabl., proszek
Astmador Schiffman		Astmosan	Spiess	tyt, papierosy
		Asthmin	Motor	tyt, papierosy
		Astmosal	Erbe	tytuń
Atochinol Ciba		Chinophan	Karpiński	maść, tabl., pr.
Atophan Schering	Chinophan		Karpiński	tabl.
	Ortophan		Erbe	draż. proszek
		Erbephan	Erbe	tabl., proszek
		Libophan	Spiess	tabl., proszek
		Lumbagol	Age	tabl., proszek
Atophanyl Schering	Artrosan		Spiess	amp.
	Chinophanyl		Karpiński	amp.
	Panarthryl		Klawe	amp.
	Ortophan		Erbe	amp.
	Spirocinchon		Wenda	amp.
Avoleum T. Dr H.	Cresavit		Spiess	płyn, kaps.
		Decaron	Bukowski	płyn
	Icaron		Bukowski	płyn
Avertin Bayer	Narcotyl		Spiess	proszek
Aurokard Madaus	Vinum Crataegi AW		Wasilewski	płyn
Baume Bengue		Balsam Bengalski	Karpiński	maść
		Balsam kojący	Bukowski	maść
		Balsam Mentol.-salicylowy	Wenda	maść
		Balsam mentol.-salicylowy	wszystkich aptek	maść
		Indyjski Bals.	Gessner	maść
		Mesolament	Spiess	maść
		Menthosal	Klawe	maść
		Rheubalsam	Spiess	maść
		Salmet	Motor	maść

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem składu	Analogiczne w działaniu		
Bellafolin Sandoz		Intr. Belladonnae	Bukowski	płyn
		Intr. Belladonnae	Klawe	płyn
		Intr. Belladonnae	Wenda	płyn
Belloc'a pastylki	Carbo ligni		Motor	tabl.
	Carbo ligni		Wenda	tabl.
	Carbo ligni		Klawe	tabl., granulki. proszek
	Carbon		Erbe	tabl.
	Carbo ligni		Age	tabl.
Bilival Boehringer		Chole Combrol	Karpiński	płyn
		Cholesol	Klawe	płyn
		Cholophag	Gessner	drażetki
		Combrol	Karpiński	płyn,
		Fellogen	Klawe	drażetki
Bismogenol Tausse	Bismophag		Gessner	amp., słoiki
	Bismuthyl		Klawe	amp., słoiki
		Bism. Chaulmoograe	Gessner	amp.
Bismotoidol Robin		Bismuthyl	Klawe	amp., słoiki
		Bismophag	Gessner	amp., słoiki
		Neocardyl	Spiess	amp., słoiki
Boldine Houde		Cholesol	Klawe	płyn
		Cholophag	Gessner	drażetki
		Combrol	Karpiński	płyn
		Cole Combrol	Karpiński	płyn
Boldobilin		Cholesol	Klawe	płyn
		Cholophag	Gessner	drażetki
		Combrol	Karpiński	płyn
		Cole Combrol	Karpiński	płyn
Bolease Monale		Cholesol	Klawe	płyn
		Cholophag	Gessner	drażetki
		CholeCombrol	Karpiński	płyn
		Fellogen	Klawe	draż.
Bolus Alba steril. Merck	Bolus alba ster.		Klawe	proszek
Borovertin	Borotropin		Klawe	tabl., proszek
Bromlecithin Richter		Kola Lecithin	Gessner	drażetki
		Kola Lecithin	Motor	granulki
Bromural Knoll	Bromisol		Karpiński	tabl., proszek
		Bromergon	Klawe	tabl., proszek

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem składu	Analogiczne w działaniu		
Cachet dr Faivre		Citrovanillan	Spiess	proszki
		Proszki od bólu głowy	wszystkich aptek	proszki
		Nervomigren	Motor	proszki
		Migrenonervosin	Age	proszki, tabl.
Cacodylat de Soude Clin	Kakodylophag		Gessner	amp.
	Natr. kakodylic.		Spiess, Klawe, Wenda Gessner	amp.
Calcibronat Sandoz		Calcisedol	Spiess	amp., granulki
Calcio Coramin Ciba	Corpyrin Calcium		Karpiński	tabl.
		Rod. Calc. Stiminol	Spiess	tabl., prosz.
Calcium Diuretin Pharmedia	Calc. dipurin		Geo	tabl., proszek
	Calc. Saldiurol.		Age	tabl., proszek
	Theobr calc. Salicylic.		Wenda	tabl., proszek
Calcium Sandoz	Calc Gluconicum		Klawe	amp., gran.
	Calc. Gluconicum		Wenda	amp., gran.
	Glucaclin		Karpiński	amp., gran.
		Heptocalcium	Spiess	amp., gran.
Calmitol Siegfried		Germatol AW	Wasilewski	płyn
Camphemol Ciba		Natr. camphorosulfonat.	Asmidar	amp., tabl
Camphochinol	Chinin. camphor. cmp.		Klawe	amp.
	Pneumonin		Gessner	amp.
	Pulmin		Erbe	amp.
	Pulmochin		Wenda	amp.
Camphydryl Robin	Natr. camphorosulfonat		Asmidar	amp , tabl.
Candiolin Bayer		Biophytol	Age	kaps., proszek
		Fytonal	Karpiński	kaps., proszek
		Phospho-Calcol	Klawe	tabl.
		Phosphoglucalcin	Karpiński	tabl., gran.
		Phosphit	Spiess	kaps., proszek
Carbo gran. pulv. tabl. Merck Richter	Carbo medicinalis		Wenda	tabl., gran.
	Carbo		Klawe	tabl., gran., proszek
	Carbo animalis		Kroguleck	tabl.

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE: Identyczne pod względem składu	PREPARATY POLSKIE: Analogiczne w działaniu	Wyrób firmy	Postacie
Carbo Merck, Richter		**Carbalin**	Gessner	tabl.
		Carbohexin	Karpiński	gran.
		Carbon	Erbe	tabl.
		Carbo ligni	Gąsecki	tabl.
Carbo pałeczki Merck	**Carbostil**		Klawe	pałeczki
Cardin Hommel	**Intr. Digitalis**		Bukowski	płyn
	Intr. Digitalis		Klawe	płyn
	Intr. Digitalis		Wenda	płyn
	Digitol		Spiess	płyn
	Digitin		Erbe	płyn
Cardiasol Pharmedia		**Corpyrin**	Karpiński	amp., płyn
		Stiminol	Spiess	amp., płyn
Cardiasol-Ephedrin Knoll		**Visactin**	Spiess	amp., płyn
Casbis Bayer	**Bismophag**		Gessner	amp., słoiki
	Bismuthyl		Klawe	amp., słoiki
		Bism. Chaulmoogr.	Gessner	amp.,
		Inobis	Spiess	amp.,
Cascara Midy	**Cascara Sagrada**		Gessner	drażetki
	Cascara Sagrada		Krogulecki	tabl., draż.
Cascarine Leprince		**Sagradol**	Klawe	krople
		Pilulae Purgantes	wszyst. ap.	
			Krogulecki	draż.
		Pilulae Purgantes	Gessner	draż.
		Pilulae Purgantes	Wenda	draż.
Caseosan Heyden		**Lac steril**	Klawe	amp
		Lac vaccin	Spiess	amp.
Castoreum bromid	**Brom Castor**		Karpiński	tabl.
Cauvin		**Pilulae laxantes**	wszystkich aptek	pigułki
		Pilulae Purgantes	Krogulecki	draż.
		Pilulae Purgantes	Gessner	draż.
		Pilulae Purgantes	Wenda	draż.
		Leptanol	Wolski	pigułki
Cerolin		**Furuncosan**	Spiess	tabl., proszek
		Sacharomycin	Motor	tabl., proszek
		Vitosa	Rospędzihowski	płyn
		Zymaza	Klawe	tabl., proszek

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem składu	Analogiczne w działaniu		
Charbon Tissot		Carbalin	Gessner	tabl.
		Carbohexin	Karpiński	granulki
		Carbo	Klawe	gran., tabl. proszek
		Carbon	Erbe	tabl.
		Carbo ligni	Age	tabl.
		Carbo ligni	Motor	tabl.
Chinosol		Chloractin	Boruta	tabl., proszek
Chinosol Fabrik	Chinoseptin		Spiess	tabl., proszek
	Ortinosol		Kroguleck i	tabl., proszek
Chloreton Inhalant P. D.	Algorhin		Spiess	płyn
Cholelysin Stro-schein		Cholesol	Klawe	płyn
		Cholophag	Gessner	drażetki
		Chole Combrol	Karpiński	płyn
Choleflavin Bayer		Combrol	Karpiński	krople
		Fellogen	Klawe	draż
Choleval Merck	Cholargin		Motor	proszek
	Analgeticum AW		Wasilewski	tabl., proszek
Cibalgin Ciba	Dimethylamino-antipyrin dial-lylbarbituricum		Kroguleck i	tabl , proszek
		Pyralgin	Spiess	" "
		Sedalgan	Klawe	" "
	Apalgin		Kowalski	proszek, tabl.
	Panalgin		Geo	płyn, tabl.
	Analgeticum		Wenda	tabl.
Cina Madaus	Cina AW		Wasilewski	tabl.
Cigarettes d'Abyssi-nie d'Exibar	Astmin		Motor	papierosy, ty-tuń
	Astmosan		Spiess	papierosy, ty-tuń
	Astmosal		Erbe	papier., tytuń
	Cygar. od astmy		Karpiński	papierosy
Cinnozyl		Benzyli cinnamylici	Rozpędzi-kowski	amp.
Combretin	Combrol	Chole Combrol	Karpiński	płyn
		Cholesol	Klawe	płyn
		Cholophag	Gessner	drażetki
		Fellogen	Klawe	draż.
Coramin Ciba	Corpyrin		Karpiński	amp., płyn
	Stiminol		Spiess	" "
Collargol	Argentol		Karpiński	amp.
	Argocoll		Klawe	amp., proszek
	Corgol		Motor	amp., proszek

Nazwa preparatu obcego	PREPARATY POLSKIE		Wyrób firmy	Postacie
	Identyczne pod względem składu	Analogiczne w działaniu		
Cryogenin Lumière	Pyractin		Klawe	tabl., proszek
		Phenin	Motor	tabl., proszek
	Hemtysal		Spiess	amp.
Cylotropin Schering	Hexamethylentetramin cmp.		Klawe	amp.
	Salcotropin		Karpiński	amp.
	Hexatropin cmp.		Erbe	amp.
	Spirotropin		Wenda	amp.
	Hexamethylentetramin cmp.		Gessner	amp.

dalszy ciąg nastąpi.

Mgr. farm. KORNEL PIOTROWSKI

LEKARZ A ROZWÓJ POLSKIEGO PRZEMYSŁU FARMACEUTYCZNEGO

(Artykuł ten był drukowany w Nr. 21 czasopisma „Nowiny Społeczno-Lekarskie")

Polski Przemysł Farmaceutyczny w porównaniu do zagranicznego jest bardzo młodym. Jeszcze przed kilku laty widzieliśmy go w powijakach; kto śledził jego powolny rozwój z przerażeniem patrzył na jego przyszłość i na rynek polski, który był zalewany różnymi specyfikami więcej lub mniej wartościowymi pochodzenia zagranicznego. Fala specyfikomanii nawiedziła i naszych polskich lekarzy, formalnie prześcigano się wzajemnie w wyszukiwaniu najnowszych preparatów o fantastycznych nazwach. Stworzyło to prawdziwy „g ł ó d r y n k o w y".

Hurtownie apteczne, a nawet i apteki uciekały się do różnych sposobów by pokryć zapotrzebowania na zarejestrowane lub niedozwolone w handlu specyfiki pochodzenia zagranicznego.

Firmy zagraniczne dysponujące olbrzymim kapitałem, czyniły wszystko, by moment tego „g ł o d u" należycie wyzyskać, przez odpowiednią bardzo kosztowną propagandę wśród lekarzy i aptekarzy, a nawet bezpośrednio w społeczeństwie. Znane są wypadki, gdzie dla wprowadzenia na polski rynek nawet mało wartościowego preparatu używano zabiegów dyplomacji.

Zagraniczny specyfik opanował całkowicie rynek. Tym łatwiej udawało się to kapitałowi zagranicznemu, że istniejące polskie firmy niezbyt zasobne w kapitał, nie mogły się temu skutecznie przeciwstawić.

Przewidujący obcy kapitał zrozumiał, że taka koniunktura skończyć się kiedyś musi. Wówczas postarał się o to, b y s t w o r z y ć r ó ż n e z a m a s k o w a n e p s e u d o p o l s k i e f i r m y z k a p i t a ł e m z a g r a n i c z n y m, w y t w a r z a j ą c e t e s a m e p r e p a r a t y i p o d t ą s a m ą n a z w ą c o m a c i e r z y s t a f i r m a z a g r a n i c z n a n a p o d s t a w i e r ó ż n y c h k o m b i n a c j i i l i c e n c j i. Na takich preparatach pisano „w y r ó b k r a j o w y" lub „p o c h o d z e n i a k r a j o w e g o". Wszystko to robiło się dla wprowadzenia w błąd osób zainteresowanych, oraz dla skuteczniejszej walki z budzącym się przemysłem polskim. Firmy uciekają się nawet do takich trików reklamowych, jak plakatowania na słupach ulicznych. (f. „Remedia" patrz „Farmacja Współczesna" Nr. 2-1938, str. 121. Wykaz firm zagranicznych i pseudo - polskich znajdujemy w N. 1/1938 czasopisma „Farmacja Współczesna".)

Te okoliczności wzbudziły czujność prawdziwie polskiego przemysłu chemiczno - farmaceutycznego. Ze zdwojoną energią zabrano się do odrobienia straconego czasu. Ten wysiłek nie poszedł na marne i dziś można śmiało powiedzieć, że w d o b i e m o b i l i z a c j i g o s p o d a r c z e j p o l s k i p r z e m y s ł f a r m a c e u t y c z n y z d a j e c h l u b n i e s w ó j e g z a m i n. Nie znaczy to jednak, że może on już spocząć na laurach, że rozwojowi jego już nikt i nic nie zagraża. W dalszym ciągu trzeba czuwać nad tym, by się nie dać ubiec obcym w coraz to nowych zdobyczach, by ten czy inny preparat naprawdę wartościowy, który pojawi się na rynku zagranicznym, jako nowość lecznicza, mógłby być w jak najkrótszym czasie zastąpiony przez co najmniej tej samej wartości preparat czysto polski.

W tej sprawie bardzo dużo ma do powiedzenia i zdziałania właśnie polski lekarz, który powinien odegrać swoją rolę w tej tak doniosłej dla narodowego lecznictwa sprawie.

W umysłach i sercach lekarzy musi się znaleźć miejsce dla przetworów polskiego przemysłu farmaceutycznego.

Skoro jest mowa o przemyśle farmaceutycznym, wypada również wspomnieć o jego udziale na Wystawie Szpitalnictwa. Dobrze się stało, że w dobie ogólnego rewizjonizmu gospodarczego Zarząd Polskiego Szpitalnictwa zorganizowali Wystawę Szptalnictwa, na której mieliśmy możność dokonania przeglądu rozwoju polskiego przemysłu farmaceutycznego.

Nie ustrzegliśmy się jednak wszechpotężnego protekcjonizmu i wśród firm wystawiających swe wyroby w tak zwanej części ogólnej sekcji farmaceutycznej widzieliśmy także i takie o których trudno byłoby powiedzieć, że są polskie. Jednak jeśli chodzi o udział przemysłu farmaceutycznego na wymienionej wystawie nadmienić wypada, że zasada polskości została w 95% zachowana. Jest to, jak na nasze stosunki, bardzo wielki sukces i należy życzyć organizatorom tak częstych wystaw urządzanych z okazji różnych zjazdów lekarskich, by przy zapraszaniu firm mieli na uwadze „numerus nullus“ w stosunku do firm pochodzenia zagranicznego.

Tylko tak zwany dział syntetyczny polskiego przemysłu farmaceutycznego na zamkniętej przed kilku dniami Wystawie Szpitalnictwa, dzięki organizatorom nie został „skażony“ udziałem firm o kapitale obcym.

W dziale syntetycznym brały udział następujące polskie firmy: Barcikowski, Boruta, Bukowski, Fabr. Chem. Gazowni Miejskiej, Gąsecki, Gessner, Jon, Karpiński, Klawe, Motor, Nasierowski (tylko wyroby własne), Ormil, Spiess, Synthesa, Wenda i Vapor. W dziale ogólnym prócz wymienionych widzieliśmy jeszcze firmy: Gobiec, Lek, Wolski, Grodzisk, Malinowski, Zembrzuski, Bujwid, Państwowy Zakład Higieny, Serovac, Pionier, Strójwąs, Morszyn.

Był to drugi przegląd dorobku polskiego przemysłu farmaceutycznego. Pierwszy taki przegląd odbył się w roku 1934 poza granicami naszego państwa — a mianowicie na Wystawie Słowiańskiego Przemysłu Farmaceutycznego w Zagrzebiu z okazji Zjazdu Federacji Farmaceutów Słowiańskich. Na wystawie tej reprezentowany był przemysł farmaceutyczny Bułgarii, Czechosłowacji, Jugosławii i Polski. W części syntetycznej wystawiono wówczas około 120 preparatów, na dzisiejszym przeglądzie widzieliśmy ich około 300. Przez cztery lata w dziedzinie produkcji syntetyków poczyniono olbrzymi krok naprzód. Postęp ten jest ściśle związany ze zdobyczami nauki. Jeszcze większe postępy zaznaczyły się w dziedzinie produkcji specyfików. Jeśli dodamy, że rozwój ten polski przemysł zawdzięcza tylko wysokiej jakości wypuszczonych na rynek preparatów, to fakt ten zasługuje na specjalne podkreślenie i jest tym bardziej godny zaakcentowania, że do dnia dzisiejszego w szerokich warstwach lekarzy pokutuje przekonanie jakoby przetwory polskie ustępowały zagranicznym.

To mniemanie wysoce krzywdzące nasz przemysł gwoli jego interesom jak i dla dobra naszej

nauki i wzbudzenia wiary we własne siły, musi być sprostowane.

Wielotysięczna rzesza polskich lekarzy przy niesieniu pomocy choremu winna pamiętać, że na niej ciąży również obowiązek uzdrowienia i wzmocnienia polskiego przemysłu farmaceutycznego.

Lekarzowi nie wolno nie odróżniać, który preparat jest polski, a który jest pochodzenia zagranicznego.

Ta niewielka komórka gospodarstwa narodowego, jakim jest przemysł farmaceutyczny, wymaga zrozumienia i poparcia nie tylko przez czynniki rządzące lecz przede wszystkim przez ten odłam społeczeństwa, który dysponuje jego wyrobami.

Taka idea musi być ciągłą oraz jednolitą i powinna przyświecać lekarzowi - polakowi.

Pamiętajmy, że rozwój polskiego przemysłu farmaceutycznego przyczynia się do utrwalenia potęgi Polski.

OKÓLNIK LO/38

Minister Opieki Społecznej
z dnia 18 lutego 1938 r. Nr S. 14/10—8
w sprawie nabywania termometrów pochodzenia krajowego.

Do
Panów wojewodów, komisarza rządu na m. st. Warszawę, dyrektorów i kierowników zakładów podległych oraz instytucyj ubezpieczeń społecznych.

Wobec uruchomienia krajowej produkcji termometrów lekarskich i chemicznych, odpowiadających wszelkim wymaganiom pod względem jakości, zarządzam, co następuje:

Państwowe zakłady lecznicze, instytucje badawcze oraz instytucje ubezpieczeń społecznych i ich zakłady powinny zaopatrywać się wyłącznie w termometry pochodzenia krajowego, stosownie do przepisu § 2 (1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 92).

Przy zakupach termometrów należy wymagać dowodu ich pochodzenia, gdyż spotyka się częstokroć na rynku termometry opatrzone znakiem krajowego kupca, lecz wyprodukowane za granicą.

Proszę Panów o wydanie stosownych poleceń. Nadto Panów Wojewodów (komisarza rządu m. st. Warszawy) prosze o zalecenie społecznym zakładom opiekuńczym by nabywały również tylko termometry krajowe.

Minister:
(—) M. Zyndram - Kościałkowski

NOWY PROFESOR NA U. J. P.

Dnia 1 października r.b. został mianowany pan doc. dr Henryk Sikorski — profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem zakładu farmakologii i toksykologii Wydz. Weter. U. J. P.

Profesor H. Sikorski urodzony w Poznaniu, po ukończeniu szkoły średniej wyjeżdża do Wrocławia, gdzie kończy wydział lekarski. Pracę naukową rozpoczyna zaraz po objęciu asystentury przy Zakł. Farmakologii Eksperymentalnej U. J. P. pod kierunkiem dr. J. Modrakowskiego, w tym też zakładzie przechodzi wszystkie szczeble stanowisk uniwersyteckich.

Jako starszy asystent w roku 1927 prowadzi zlecone wykłady i ćwiczenia dla studentów Wydz. Farmac. z farmakodynamiki. W dwa lata później zostaje adiunktem wspomnianego zakładu.

W roku 1937 obok wykładów dla studentów Wydz. Farmac. obejmuje wykłady z farmakologii na Wydz. Weterynaryjnym.

Po wykonaniu pracy naukowej p.t. „Działanie pituitryny wprowadzonej do płynu mózgowo rdzeniowego na czynności nerek" — habilituje się na docenta Wydz. Lekarskiego.

Prof. H. Sikorski przeprowadził liczne prace z zakresu farmakologii eksperymentalnej, które ukazały się w druku w prasie polskiej i zagranicznej.

Od kilkunastu lat prof. H. Sikorski jest bliżej związany z Wydz. Farmac. U. J. P. Już w 1926 r., początkowo łącznie z prof. J. Modrakowskim, a następnie samodzielnie prowadzi wykłady i ćwiczenia dla studentów IV roku naszego wydziału.

Życzliwe ustosunkowanie się do farmacji całego zakładu, w którym pracuje profesor, oraz oceniane wartości farmaceutów, jako chemików sanitarnych opartych na studiach biologiczno przyrodniczych jest wszystkim nam dobrze znane i oceniane.

Ta wzajemna życzliwość i sympatia łączy nas z panem prof. dr. H. Sikorskim jako jednym z najbliższych współpracowników zakładu farmakologii eksperymentalnej.

W roku 1937 prof. H. Sikorski nie uchyla się od wykładów na I kursie dokształcającym dla farmaceutów. Wreszcie współpracuje w komitecie redakcyjnym „Acta Poloniae Pharmaceutica".

Z okazji zaszczytnego mianowania Redakcja „Farmacji Współczesnej oraz „Acta Pol. Pharmac". składa panu prof. dr. H. Sikorskiemu najserdeczniejsze życzenia dalszej owocnej pracy dla polskiej nauki.

SAMOLECZENIE W POLSCE KRZEWI PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY

Firma „Dr. A. Wander S. A. Fabryka Chemiczno - Farmaceutyczna w Krakowie" wynalazła nowy sposób rozpowszechnienia swoich leków.

Mianowicie rozsyła listy propagandowe z załączoną próbką 2 tabletek anacot do różnych instytucji, biur itp., nie mających nic wspólnego z lecznictwem.

Jeden z takich listów przytaczamy in extenso:

Przyczyną absencji w biurach są w większości wypadków t.zw. „choroby z przeziębienia". Grypa, angina, influenza itp. zbyt często, niestety, dekompletują personel biurowy, niejednokrotnie na długie tygodnie, co powoduje zarówno dodatkowe

koszty w postaci godzin nadliczbowych, sił zastępczych itp., jak i szkody wynikłe z obniżenia sprawności urzędowania.

Okoliczność ta skłoniła nas do tego, aby zwrócić się do WPanów z propozycją zapoznania pracowników P.T. Przedsiębiorstwa z wyrabianym przez nas środkiem antyseptycznym pod nazwą „ANACOT".

Anacot jest to środek antyseptyczny w postaci smacznych, białych tabletek, które rozpuszczają się powoli w ustach, rozwijając silne działanie bakteriobójcze w jamie ustnej i w gardle. Anacot unieszkodliwia zatem zarazki chorobotwórcze nim dostaną się do organizmu i zapobiega powstawaniu procesów chorobowych i przenoszeniu się ich na otoczenie.

Akcję naszą zamierzamy przeprowadzić przez rozpowszechnienie pomiędzy pracownikami P.T. Firmy ulotek i bezpłatnych próbek. Przeprowadzenie tej akcji nie będzie połączone z jakimikolwiek kosztami dla WPanów, ani ze stratą czasu, a jedynie prosimy o wskazanie nam jednej z urzędniczek, na której ręce moglibyśmy od czasu do czasu skierować wyżej wspomniany materiał i która podjęłaby się rozdzielać go między kolegów i koleżanek w biurze.

W przekonaniu, że WPanowie zainteresują się tą akcją, pozwalamy sobie przesłać w załączeniu ulotkę jakoteż próbkę Anacotu i oczekujemy cennej odpowiedzi, za którą z góry uprzejmie dziękujemy.

Z poważaniem
DR. A. WANDER, S. A.
(podpis nieczytelny)

1 ulotka z próbką Anacotu.

Zaiste! Tupet firmy „Dr. A. Wander S. A." (nota bene w 60% zagranicznej) domagającej się podania nazwiska pracownika obcej instytucji dla użycia go jako ślepego narzędzia propagandy, dla dogodzenia ambicjom handlowym — zasługuje na ostre napiętnowanie.

Są to metody godne „handelku" nie przebierającego w środkach.

— Cóż to jest Anacot? Pod względem składu jest to mieszanina: 0,01 Formaldehydu, 0,05 kwasu cytrynowego, 0,001 mentolu + cukier i talk.

Zdawało by się skład tabletki „niewinny".

A jednak... Formaldehyd, jak i Formalina (zawierająca 40% Formaldehydu) należy do środków oznaczonych znakiem † —co za tym idzie — niedozwolanych do sprzedaży bez przepisu lekarza.

Pomimo to, dziwnym zbiegiem okoliczności, opakowania oryginalne tabletek Anacot, nie zaopatrzono w napis: „wydaje się tylko z przepisu lekarza".

Zainteresowani stopniem toksyczności Formaldehydu sięgamy do literatury: „Formaliny (Formaldehydum solutum) zabrania się używać do konserwowania produktów spożywczych. Formalinę zalecano dawniej do płukań i przemywań, jednak dziś zarzucono jej stosowanie, ze względu na własności wybitnie drażniące. Roztwory 1 : 1000 są bardzo drażniące.

A teraz skutki tej propagandy wśród laików.

Jeżeli wyznaczona urzędniczka przez instytucję do propagandy Anacot tabletek (w myśl pobożnych życzeń firmy Wander) zacznie leczyć swoich kolegów biurowych wg. sposobu użycia, podanego na opakowaniu, tj. będzie aplikowała co pół godziny 0,01 Formaldehydu (1 tabletka), konsumcja Anacot'u nie wątpliwie wzrośnie. Każdy zaś leczony tym systemem połknie na dobę *tylko 0,3 g. Formaldehydu* (!!).

Jak firma Wander sądzi? Czy to nie za dużo?!

A poza tym... Anacot firma oficjalnie rozpowszechnia u lekarzy — z drugiej zaś strony „po cichu" uprawia propagandę samolecznictwa, bądź co bądź nie obojętnym środkiem, wśród szerokich mas, nie mających żadnego kryterium dla tego typu leku. Jak widać firma pracuje w myśl hasła: „aby handel szedł" — i drzwiami i oknami.

KRONIKA

Posiedzenie Sekcji Farmaceutycznej Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia.

W dniu 6 X w sali konferencyjnej Departamentu Zdrowia Ministerstwa Opieki Społecznej w Warszawie, odbyło się posiedzenie Sekcji Farmaceutycznej Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia, z udziałem przedstawicieli aptekarstwa, przemysłu farmaceutycznego, farmacji wojskowej, oraz Wydziałów i Oddziałów farmaceutycznych na Uniwersytetach.

Na porządku dziennym obrad — był projekt zarządzenia Ministerstwa Opieki Społecznej, zmieniający instrukcję z dnia 1 czerwca 1931 roku o udzielaniu koncesyj na zakładanie aptek na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Posiedzenie otworzył o godz. 11-ej p. Dyr. Babecki; projekt zarządzenia referował p. naczelnik Wydziału Farmaceutycznego Ministerstwa Opieki Społecznej — płk. T. Pastecki W dyskusji zabierali głos pp.: St. Bukowski, W. Filipowicz, J. Gąsecki, S. Jarosz, dr Kierzyński, prof. Br. Koskowski, Krukowski, prof. J. Muszyński, doc. B. Olszewski, prof. A. Ossowski, J. Podbielski dr Poratyński, St. Rdzanek, W. Sokolewicz, prof. W. Witanowski. Zebrani niemal jednomyślnie wypowiedzieli się przeciw rewizji obecnie obowiązującej instrukcji o zakładaniu aptek, ze względu na to, że proponowane przez Ministerstwo Opieki Społecznej zmniejszenie norm ludności przypadającej na jedną aptekę, osłabi je pod względem gospodarczym, co może również ujemnie wpłynąć na fachowy ich poziom, zwłaszcza na prowincji.

Przedstawiciel Polskiego Powszechnego T-wa Farmaceutycznego wskazał na potrzebę zakładania nowych aptek przede wszystkim w tych miejscowościach, gdzie obecnie jest ich brak zupełny. Natomiast powiększenie liczby aptek w większych miastach nie wpłynie bynajmniej na poprawę warunków zdrowotnych miejscowej ludności, która dostatecznie zaopatrzona jest w środki lecznicze przez istniejące już apteki.

Apteki i przemysł chemiczno - farmaceutyczny na Śląsku Zaolzańskim.

Odzyskany Śląsk Zaolzański aczkolwiek pod względem terytorialnym jest niewielki — 802 km², pod względem gospodarczym jest niezmiernie cennym nabytkiem.

Na terenie tym znajduje się 25 aptek; większość z nich znajduje się w rękach nie polaków.

Obok przemysłu ciężkiego, hutniczego uzyskaliśmy również przemysł chemiczny i farmaceutyczny, produkujący benzol, siarczan amonu, kwas siarkowy, azotowy i solny, siarczan sodu, żelaza i miedzi, ałun, salmian, fluorokrzemian sodu i superfosfat.

Zakłady Chemiczne Sp. Akc. w Boguminie produkują: sacharynę, glicerofosforany, różne preparaty farmaceutyczne, weterynaryjne i inne środki chemiczne.

Odznaczenia z Wystawy Szpitalnictwa.

Dnia 8 października w przeddzień zamknięcia Wystawy Szpitalnictwa w sali posiedzeń Izby Przemysłowo - Handlowej odbyło się uroczyste wręczenie nagród wystawcom.

Z polskich instytucyj i polskich firm farmaceutycznych otrzymały:

Dyplom honorowy:

Kier. Zaop. Sanit. M. S. W.
Zdrojowiska Państwowe.
Państwowy Zakład Higieny.
Polskie Powsz. Tow. Farm.
Grupa Farm. Zw. Przem. Chem. Rz. P.

Zw. Polsk. Przem. Farm.
Polski Komitet Zielarski.

M e d a l z ł o t y:
Polski Komitet Zielarski.
Polskie Powsz. Tow. Farm.
Kap. dr. farm. M. Bułajewski.
Przem. Chem. „Boruta".
Zakł. prof. Bujwida.
Zakł. farmac. mgr. A. Bukowski.
Mokotowska Fabr. Chem. — mgr. A. Gąsecki.
Zakł. Chemiczne „Grodzisk".
Feliks Karolewski. Skł. szkła apt.
Chem. Farm. Zakł. Przem. Fr. Karpiński.
T-wo Przem. Chem. Farm. mag. Klawe..
Labor. Chem. - Farm. M. Malinowski.
Morszyn - Zdrój.
Warsz. Tow. „Motor".
Przem. Handl. Zakł. Chem. L. Spiess i Syn
„Targówek" — Huta szklana.
I Polska Wytw. Termometrów Lek. „Te-Ka".
Dr. Farm. K. Wenda, Zakł. Przem.-Handl.

M e d a l s r e b r n y:
Bracia Baliccy — wytw. korków.
R. Barcikowski.
„Ergasta" Chem. Fabr.
Mgr. J. Gessner, Apteka i Laborat Chem. Farm.
Edward Gobiec i S-ka.
T-wo Chem. Jon.
Chem. Farm. Zakł. Przem. L. Nasierowski.
„Omega".
„Ormil".
Inż. St. Strójwąs.
Laborat. S. Żembrzuski i S-ka.

M e d a l b r ą z o w y:
Dr Behring i Ska, Bydgoszcz, Spółka z o.o
„Chemergon" Fabryka Przetworów Chemiczno - Farmaceutycznych.
Laboratorium „Dharma" Prowizora Farmacji Cz. Fink - Finowickiego.
Fabryka Chemiczna „Lek".
Serovac", Wytwórnia Surowic i Szczepionek, Lwów.
Fabryka Środków Opatrunkowych R. Strzelecki, Ska. z o. o.
Laboratorium Chemiczno - Farmaceutyczne „Vapor" R. i S. Herynowscy.
Firma Eugeniusz Namokel „Waga Precyzyjna".

Wytwórnia Preparatów Ziołowych i Laboratorium Farmaceutyczne Magister Eugeniusz Wolski.

P o d z i ę k o w a n i e:
Przemysł Chemiczny „Pioner" Sp. z o. o.

Odznaczenia

W uznaniu zasług położonych na polu pracy społecznej zostali odznaczeni

K r z y ż e m N i e p o d l e g ł o ś c i

mgr **Zygmunt Pliszczyński** — Kierownik Centr. apteki Kolejowej w Warszawie

Z ł o t y m K r z y ż e m Z a s ł u g i p.p.

mgr. **Jan Gessner** — właściciel apteki i laboratorium w Warszawie

major mgr **Aleksander Krygier** — Kierownik apteki I Szpit. Okr. im. Marszałka J. P.

doc. dr farm. **Stanisław Krauze** — Dyr. Odz. Bad. Żyw. P. Z. H. (Za zasługi w służbie państwowej).

mgr **Antoni Kurkowski** — insp. farm. Z. U. S.

mgr **Gustaw Pągowski** — Kierownik Wydz. Gospod. Apt. C. Z. I. U. Sp.

mgr **Jan Podbielski** — prezes Warsz. Tow. Farm.

mgr **Antoni Ehrbar** — właśc. apteki we Lwowie

mgr **Mieczysław Komorowski** — wł. apteki w Warszawie

mgr **Eugeniusz Wolski** — wł. wyt. preparat. ziołowych

Dyr **Ferdynand Więckowski** — Dyr firmy „Motor" — (po raz drugi)

mgr **Wacław Sokolewicz** — b. nacz. Wydz. Farm. M. Op. Sp. (po raz drugi)

mgr **Edmund Szyszko** — wł. apteki w Warszawie (po raz drugi)

dr **Stanisław Weil** — prof. U. J. P.

S r e b r n y m K r z y ż e m Z a s ł u g i pp.

mgr **Wincenty Borejsza** — dyr T-wa „Farmakon"

mgr **Adam Filemonowicz** — insp. farmac. w Krakowie

mgr **Czesław Finowicki** — członek Zarządu W. T. F.

mgr **Franciszek Herod** — redaktor „Wiadomości Farmaceutycznych"

mgr **Stanisław Jezierski** — wice-prezes W. T. F.

mgr **Tadeusz Najder** — insp. farmac. w Stanisławowie

mgr **Zofia Radwańska** — zarz. apt. szpitala św. Łazarza w Krakowie

mgr **Apoloniusz Szymański** — Warszawa

mgr **Bolesław Zakrzewski** — Nacz. Wydz. Apt. Ub. Sp. — Warszawa

Maria Nehringowa — urz. Wydz. Farm. M. O. Sp.

mgr **Franciszek Sypek** — radca Wydz. Farm. M. O. Sp.

Wszystkim odznaczonym Redakcja składa serdeczne gratulacje i życzy dalszej owocnej pracy dla zawodu i społeczeństwa.

Oprócz wymienionych Z ł o t y m K r z y ż e m Z a s ł u g i za zasługi na polu pracy zawodowej i społecznej został odznaczony mgr **Kornel Piotrowski** — Redaktor „Farmacji Współczesnej". oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi mgr **Jan Stępień** — prezes stow. „Nowa Farmacja".

HEPAMUSCOL — Wyciąg z wątroby i sok z mięśni wołu. Pobudza narządy krwiotwórcze, wzmacnia organizm, powodując szybki przyrost na wadze.

HORMOSPERMIN — Leczenie zaburzeń okresu przekwitania u kobiet, niemocy i zaburzeń psycho-seksualnych u mężczyzn. Środek tonizujący ogólnie.

INTESTAN „ELEN" draż. — Sekretyna żołądkowa i jelitowa, wysuszona śluzówka żołądka i jelit, węgiel, żółć, agar. W zaparciach i innych zaburzeniach w trawieniu.

NAPHTAMON — Działa przeciwzapalnie, ściągająco i keratoplastycznie. Przewyższa preparaty sulfoichtiolowe zawartością czynnych substancji i zdolnością przenikania wgłąb tkanek.

NAPHTARGOL — Zawiera 30,6% Ag. Jednoczy zalety azotanu i białkowych pochodnych srebra, przewyższając je mianem bakteriobójczym i zdolnością przenikania wgłąb tkanek.

PHOSPHACID — Fosfór koloidalny i niedotlenione związki fosforowo-wapniowe. Środek tonizujący, wzmacniający i bodźcowy.

SARCOLAN—Sok z mięśni wołu przygotowany na zimno. Wzmacnia, ułatwia powrót do zdrowia, pobudza apetyt, powoduje szybki przyrost na wadze.

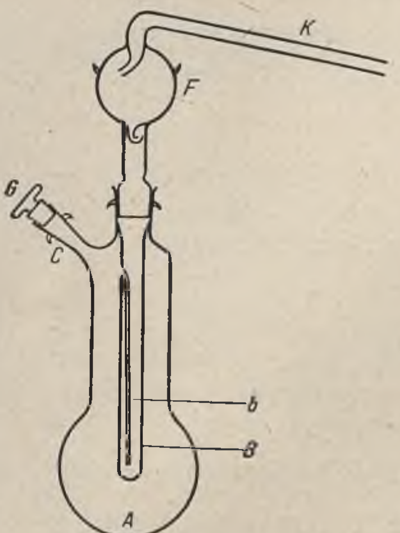
SPLENDOTHELAN draż. — Wyciąg ze śledziony i układu siateczkowo - śródbłonkowego. Immunobiologiczna kuracja przeciwrakowa. Zapobiegawcza i lecznicza.

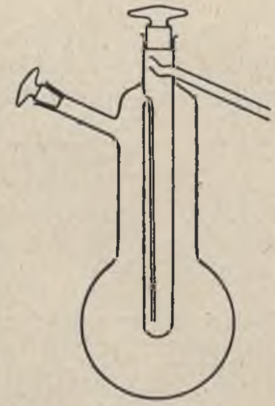
SYMPHYTAN — Stabilizowany sok żywokostu K. Pobudza komórki do regeneracji, zwalcza stany nieżytowe i krwotoczne dróg oddechowych i pokarmowych.

CEKAL — biologiczny preparat do zwalczania kolki u koni.

VULNOSAN — biologicznie czynny olej węglowodorów naftowych, tlenek cynku, choleucerina. Odkaża i przyspiesza gojenie ran.

Aparatura do Mikrodestylacji z parą wodną [*J. Erdös* i *B. Lászlö*, **Mikrochimica Acta** III. 304-305 (1938)]

Rysunek 1. ($^4/_{10}$ natur. wielkości). *Rysunek 2.* ($^4/_{10}$ natur. wielkości).

Autorzy ulepszyli i udoskonalili aparaturę *M. E. Pozzi - Escot'a* do mikrodestylacji z parą wodną. Przyrząd (Rys. 1) składa się z dwóch części, które łączą się przy pomocy bardzo dobrego szlifu. Kolbkę „A" napełniamy przez „C" wodą tak aby niższa część rurki „B" znajdowała się pod powierzchnią wody. Do wody wrzucamy kilka kawałeczków pumeksu lub czworoboków platynowych. Płyn do oddestylowania wlewamy mikropipetą przez szyjkę kolbki, a stałe ciała wrzucamy przy pomocy pincetki do najniższej części „B". Następnie wkładamy na szyjkę kolbki nasadę „F" z dwoma rurkami do zatrzymywania kropli poczem ściskamy pierścieniami gumowymi. Rurkę odprowadzającą „K" łączymy z małą chłodniczką *Liebiga* (przy łatwo lotnych płynach), lub z chłodnicą powietrzną.

Wodę ogrzewamy małym mikropalikiem aż do stałego i powolnego wrzenia, potym zamykamy aparaturę korkiem szklanym „G". Pary wodne przepływają przez rurkę „b" do „B" i destylują z ciałem lotnym.

Dla cieczy trudniej lotnych wygodniej jest używać aparatury rysunek 2.

NOWE WYDAWNICTWA

WALAFRYD STRABUS, OGRÓDEK (HARTULUS) *przełożył Henryk Szancer, wstępem i przypisami opatrzył Mieczysław Proner. Warszawa 1938. Nakł. Franciszka Heroda.*

Walafryd Strabus, mnich niemiecki z IX-ego wieku był artystą z Bożej łaski. W. 444 wierszach opiewa on rośliny lecznicze i użytkowe swego ogrodu, językiem pięknym, bogatym, który po dziś dzień nic nie utracił ze swej świeżości. Ileż uroku, ile słońca i woni mieści się w tych barwnych opisach, miłośnie wycyzelowanych, przepojonych głęboką wiarą w nieskończoną potęgę Boga!

Wiadomości z dziedziny botaniki oraz zastosowania ziół w lecznictwie, które Strabus zamieścił w swym poemacie może nie zupełnie zgadzają się z najnowszymi zdobyczami fytoterapii, są one jednak podane w formie tak przekonywującej, że nie sposób im nic uwierzyć. Tak np. w rozdziale poświęconym Anethum graveolens — koper — czytamy, że: „oczom pomaga gdy ciemność uciskać je zacznie,
A tak samo nasienie z mlekiem kozy spożyte,
Takiej co młode wydała, rozmiękczać ma wzdęty żołądek,
Szybko zwalczając ospałość rozleniwionych wnętrzności.
Także duszności i kaszel przepędza..."

Piękny potoczysty przekład, rzeczowa przedmowa i przypisy, b. staranna szata zewnętrzna składają się na całość, która winna znaleźć się ukażdego lekarza czy farmaceuty — bibliofila. *MBO.*

270